

Raport anual 2011

Centrul pentru Jurnalism Independent

Misiune

Promovarea și susținerea jurnalismului profesionist
în scopul afirmării unei prese de calitate,
liberă și viabilă

CUPRINS

CAMPANII DE PROMOVARE A PRESEI LIBERE	4
INSTRUIRE	6
PUBLICAȚII ȘI CERCETARE. MONITORIZAREA MASS-MEDIA	20
POLITICI ȘI LEGISLAȚIE MASS-MEDIA	24
CLUBUL DE PRESĂ DIN CHIȘINĂU	29
CENTRUL DE RESURSE	31
PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2012	32
AFILIERI INTERNAȚIONALE	31
ADUNAREA FONDATORILOR CJI/ SENATUL CJI	33
ECHIPA CJI	35
RAPORT FINANCIAR	36
ANEXĂ. CALENDARUL EVENIMENTELOR CJI 2011	39

Campanii de promovare a presei libere

Campania „Zilele libertății presei”, mai 2011

Organizatori:

Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI), Asociația Presei Independente (API), Centrul „Acces-Info”, Centrul de Investigații Jurnalistice (CIN), Asociația Presei Electronice (APEL), Comitetul pentru Libertatea Presei (CLP), Centrul Tânărului Jurnalist din Moldova (CTJM).

Finanțare: Misiunea OSCE în Moldova.

Ediția din anul 2011 a campaniei *Zilele libertății presei* (ZLP) a fost lansată pe data de 3 mai, în cadrul unei conferințe de presă. Cu această ocazie, organizatorii au difuzat Memoriul privind libertatea presei în Republica Moldova, în perioada 3 mai 2010 – 3 mai 2011, precum și agenda activităților planificate pe parcursul campaniei.

Semnatarii memoriului au constatat că presa din Moldova încă nu este liberă. „Situația presei în Republica Moldova s-a ameliorat în ultimul an, fapt dovedit și de clasamentele internaționale ale libertății presei care plasează țara noastră pe câteva poziții mai sus față de anii trecuți. Totuși lucrurile nu stau atât de bine încât să intrăm în grupul țărilor cu presă liberă,” se indică în memoriu.

Referindu-se la memoriul lansat, directorul CJI, Nadine Gogu, a menționat că acesta punctează factorii esențiali care au contribuit la îmbunătățirea indicelui de libertate a presei în Republica Moldova. „Aceste progrese pe care le notăm astăzi se datorează perfecționării cadrului legislativ, noilor apariții pe piața mediatică autohtonă, precum și reformelor care au loc în cadrul audiovizualului public, lucru remarcat și de către organizațiile internaționale”, a mai adăugat Nadine Gogu. Cu toate acestea, semnatarii memoriului consideră că mai este mult până când vom putea spune că avem presă liberă. „În pofida unor îmbunătățiri, politicienii, din

păcate, continuă să recurgă la diferite măsuri pentru a încerca să manipuleze presa”, a spus Petru Macovei, directorul API. În aceeași ordine de idei, Vasile Spinei, directorul „Acces-Info”, a afirmat că, în pofida unui anumit optimism sesizat în memoriu, mai sunt încă multe de făcut la acest capitol. „Deși am scăpat de grija marșurilor și a protestelor, presa, uneori, cade în capcana politicianilor, asistăm la carnavalul declarațiilor, iar problemele care-l preocupă pe cetățean rămân ignorate”, a mai precizat Vasile Spinei.

Varianta deplină a Memoriului poate fi găsită pe pagina web a CJI la adresele următoare: http://www.ijc.md/index.php?option=com_content&task=view&id=610 (în limba română) și http://www.ijc.md/eng/index.php?option=com_content&task=view&id=306 (în limba engleză).

O altă activitate din cadrul *Zilelor libertății presei* 2011, organizată de CJI, a fost campania numită *Media literacy*. Aceasta a fost lansată cu scopul de a analiza modul în care presa din Moldova manipulează publicul, de a-i ajuta pe consumatorii de media să evalueze relevanța informației primite, să depisteze abaterile de la normele profesionale și principiile mediatizării echilibrate și imparțiale, să discearnă între propagandă și informarea veridică etc. Experți în domeniul mass-media au analizat o serie de materiale din presa scrisă și audiovizuală și au elaborat, ulterior, nouă studii de caz. Pe parcursul lunii mai, experții au prezentat studiile de caz în diferite licee din capitală și din republică (patru - în teritoriu și două - în capitală): liceele „Alec Russo” din Orhei, „Ion Vata-manu” din Strășeni, „Mircea cel Bătrân” din Chișinău, Liceul din satul Puhoi, Ialoveni, și altele. În calitate de obiect al studiilor au servit publicațiile: *Flux*, *Timpul de dimineață*,

Campania „Zilele libertății presei”, mai 2011

Săptămâna și Jurnal de Chișinău, precum și postul de televiziune NIT. Trei studii de caz au fost analizate din perspectiva problematicei de gen. Au fost prezentate mostre video și printate de tendențiozitate și manipulare a opiniei publice. La fel, au fost aduse exemple de jurnalism iresponsabil și părtinitor.

Tot în cadrul *Zilelor libertății presei* 2011, CJI a lansat o campanie de informare privind libertatea presei, libertatea de opinie și de exprimare și dreptul la informație. Astfel, au fost mediatizate mai multe articole din Constituția Republicii Moldova, Legea Presei, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cu privire la libertatea presei, dreptul persoanei la informație și obligația mass-mediei de a informa corect opinia publică (art. 34, Constituția Republicii Moldova), la garantarea libertății de opinie și libertății de exprimare (art. 32, Constituția Republicii Moldova; art. 10, Convenția Europeană a Drepturilor Omului). Campania de informare a durat o lună.

Campania *Zilele libertății presei* din anul

2011 a mai inclus activitățile următoare: conferința națională „Adoptarea Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova (redacție nouă)”, întrunirea Rețelei Jurnaliștilor de Investigație, prezentarea publică a noului proiect al Codului Audiovizualului, expoziția materialelor de presă despre drepturile copiilor, cu genericul „Mass-media și drepturile copiilor”, forumul tinerilor jurnaliști, cu participarea reprezentanților din toată țara, inclusiv din regiunea transnistreană și UTA Gagauz-Yeri. Agenda completă a campaniei *Zilele libertății presei* 2011 poate fi accesată la adresele următoare: http://www.ijc.md/index.php?option=com_content&task=view&id=609&Itemid=1 (în limba română) și http://www.ijc.md/eng/index.php?option=com_content&task=view&id=371&Itemid=1 (în limba engleză).

În anul 1993, Adunarea Generală a ONU a declarat ziua de 3 mai Ziua mondială a libertății presei, fiind marcată în fiecare an, începând cu această dată.

Instruire

Școala de Studii Avansate în Jurnalism

Parteneri:

Școala de Jurnalism a Universității din Missouri, Centrul de Formare Profesională a Jurnaliștilor din Paris.

Finanțare:

Organizația Free Press Unlimited, Olanda, Ambasada Finlandei la București, National Endowment for Democracy (NED).

Școala de Studii Avansate în Jurnalism (ȘSAJ) a lansat, pe data de 17 iunie 2011, a cincea promoție de absolvenți. Ceremonia a avut loc la Comrat. La eveniment au participat studenți, instructori și reprezentanți ai presei locale. Noua promoție numără 14 tineri jurnaliști. Timp de zece luni, aceștia au căpătat deprinderi practice de lucru în redacție. Au învățat să redacteze știri, să facă fotografiile, să realizeze materiale pentru radio și televiziune, să scrie articole pe teme politice, economice și sociale, precum și să facă anchete jurnalistice. Toate aceste materii au fost predate de profesioniști din domeniul mass-media din Republica Moldova și de peste hotare.

În perioada iulie – august 2011, Școala de Studii Avansate în Jurnalism a organizat o serie de cursuri practice de instruire. Cursurile au fost cu plată, fiind destinate publicului larg. Primul atelier de instruire, *Dicționarul tehnicilor ale vorbirii*, a fost ținut de Nina Vartic, profesoară de arta vorbirii scenice și măiestria actorului la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Cel de al doilea curs, intitulat *Fotografia în publicațiile on-line*, a fost predat de David Vargas, jurnalist, fotograf și *trainer* în designul presei cu sediul în San Jose, Costa Rica. Cel de al treilea atelier de instruire, *Editarea video*, l-a avut în calitate de instructor pe Dumitru Marian. Cei șapte participanți la training au învățat să folosească echipamen-

mul video, precum și să editeze și să adapteze o secvență video pentru televiziune.

În perioada 9 – 11 septembrie 2011, ȘSAJ a organizat tradiționala tabără de vară pentru absolvenții săi, cu scopul de a-i instrui în scrierea proiectelor media. Timp de trei zile, 16 dintre absolvenții școlii au studiat principalele aspecte ale scrierii unui proiect. Ei au fost ghidați de *trainerii* locali Corina Cepoi și Angela Vacaru. În final, absolvenții au prezentat 13 proiecte media, șapte dintre acestea au primit finanțare.

Tot în luna septembrie, ȘSAJ a organizat cel de al doilea modul de instruire, intitulat *Abilități de predare*. Abi Daruvalla, *trainer* din Olanda, i-a familiarizat pe instructorii ȘSAJ cu noi metode de predare a cursurilor în școala de jurnalism. (Amintim că primul modul a fost organizat în luna iulie 2010.)

Admiterea la ȘSAJ pentru anul de studii 2011-2012 a avut loc în două etape. În timpul campaniei, au fost difuzate spoturi la posturile de radio și TV din țară. Tot în scopul recrutării studenților a fost organizată tradiționala Caravană a Admiterii. Astfel, administrația ȘSAJ a efectuat trei vizite de promovare a școlii la universitățile din Bălți, Cahul și Comrat.

Pe data de 1 septembrie 2011, a șasea promoție de studenți a ȘSAJ a început cursurile. Din cele 45 de cereri depuse, comisia specială a selectat 19 dosare. În primele zile de instruire la ȘSAJ, patru candidați au renunțat la studii. Astfel, 15 tineri și tinere vor studia timp de zece luni, în regim de redacție, standardele și practicile jurnalismului occidental și felul în care acestea pot fi aplicate în Republica Moldova.

În acest an, la ȘSAJ studiază un băiat și 14 fete. Vârsta medie a studenților este 24 de

Școala de Studii Avansate în Jurnalism

ani.

Comparativ cu anii precedenți, domeniile din care vin studenții promoției 2011-2012 sunt mult mai variate, de la tehnologii alimentare și filologie până la drept și politicologie. Cinci dintre ei au studii în jurnalism.

Ceremonia de deschidere a anului de studii a avut loc în prezența instructorilor școlii. Tot în prima zi de studii a fost organizată o întâlnire între actualii și foștii studenți ai școlii. Absolvenții celor patru promoții anterioare le-au împărtășit noilor colegi experiența lor și le-au oferit sfaturi cum să depășească dificultățile care-i așteaptă pe durata studiilor, dar și la angajarea în câmpul muncii.

Pe parcursul primelor două luni de studii, s-a ținut un curs introductiv, în cadrul căruia studenții au avut posibilitatea să înțeleagă mai bine particularitățile specialității alese. Cursurile au demarat cu inițierea în domeniul jurnalismului – **Introducere în Jurnalism** și **Știrea** (instructori – Liliana Vițu, director de știri la M1, și Vitalie Dogaru, jurnalist la Publika TV). În cadrul cursului de scriere a știrilor (**Știrea**), studenții au învățat structura știrii, *lead*-ul, lucrul cu sursele și *background*-ul. La cursul de **Fotojurnalism**, instructorul Nicolae Pojoga (lector la Facultatea Jurnalism a USM) și-a împărtășit experiența din lumea fotografiei, fotojurnalismului, utilizarea *photoshop*-ului etc. Cursurile de fotojurnalism ținute în anii precedenți au arătat că studenții solicită mai multe exerciții practice, traininguri de mânănuire a tehnicii foto, precum și descinderi în diverse locații pentru a putea face imagini și texte jurnalistice. În acest scop, anul acesta, au fost făcute modificări în programul de studii, cursul orientându-se către aspectul practic, fără a neglija însă teoria și istoricul

fotojurnalismului. Studenții au mai învățat **Legislația privind mass-media** (instructori – Janeta Hanganu, avocat, și Olivia Pârțac, jurist), **Interviul** (instructor – Vitalie Dogaru, jurnalist la Publika TV), **Știrea lungă** (instructor – Alina Radu, director la *Ziarul de Gardă*), **Etica** (instructor – Nadine Gogu, director al CJI), **Designul presei** (instructor – Angela Ivanesi, machetator), **Jurnalismul on-line**, condus de instructorii locali Liliana Babăroșie (reporter la Radio Europa Liberă) și Corina Samciuc (manager de proiect la Computaris) precum și Petru Clej, fost jurnalist la Radio BBC.

Primul semestru de studii în anul 2011-2012 a fost încheiat de cursurile **Jurnalismul Radio** (instructori – Vasile Botnaru, director la Radio Europa Liberă; Liliana Barbaroșie, reporter la Radio Europa Liberă; Ludmila Bogheanu, coordonator academic al ȘSAJ, și Charles Maynes, radiojurnalist freelancer la Moscova) și **Jurnalismul TV** (instructori – Artur Corghencea, director de știri la ProTV; Yana Cozari, freelancer, și Angela Gonța, prezentatoare la Pro TV).

Școala de Studii Avansate în Jurnalism a fost lansată pe data de 4 septembrie 2006 cu scopul de a pregăti jurnaliști pentru mass-media din Republica Moldova. Din 2006 și până în prezent, 81 de tineri ziarști au absolvit această instituție. Majoritatea sunt angajați în domeniul mass-media din Republica Moldova: Radio Europa Liberă, TV Moldova 1, Pro TV, Jurnal TV, Publika TV, *Ziarul de Gardă*, Tele-Radio Găgăuzia și altele. Mai multe detalii despre școală puteți găsi pe pagina electronică: www.scoaladejurnalism.md.

Proiectul “Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiecte de interes public”

Parteneri: Centrul pentru Dezvoltare Media, Sofia (Bulgaria), Centrul Media de la Tiraspol

Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova în cadrul Instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului

Perioada de implementare: mai 2010 – mai 2012

Acest proiect își propune să încurajeze practicarea jurnalismului de înaltă calitate, mediatizarea subiectelor de interes public, contribuind la fortificarea relațiilor de colaborare dintre jurnaliștii de la instituțiile mediatice din Moldova, inclusiv din UTA Gagauz-Yeri și regiunea transnistreană. Proiectul a demarat în anul 2010, fiind prevăzut pe o perioadă de doi ani, și a continuat în 2011.

În anul 2011, în cadrul acestui proiect, s-au desfășurat activitățile următoare:

- programe de instruire pentru jurnaliști;
- ședințele Clubului de presă din Chișinău;
- scrierea materialelor comune de către echipe mixte de jurnaliști

Programe de instruire pentru jurnaliști

În perioada septembrie – noiembrie 2010, în cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiecte de interes public”, au fost organizate trei programe de instruire pentru jurnaliștii din Moldova, inclusiv UTA Gagauz-Yeri și regiunea transnistreană. Tematicile programelor de instruire au fost selectate de către experți din Moldova, în urma monitorizării a 15 instituții mediatice din Moldova, inclusiv din UTA Gagauz-Yeri și regiunea transnistreană. În anul 2011, componenta de instruire a continuat cu alte două cursuri destinate reprezentanților din

mass-media națională și cea regională.

În perioada 17 – 19 februarie 2011, la Comrat, a fost organizat cel de-al treilea program de instruire intitulat “*Mass-media – un instrument de promovare a integrării europene.*” Șaptesprezece jurnaliști de la Chișinău, Comrat, Ciadâr-Lunga și Soroca au fost instruiți cum să mediatizeze în presa regională și națională tematica integrării europene a Republicii Moldova. Jurnaliștii au fost ghidați de *trainerii* Svetoslav Terziev, analist în cadrul Departamentului Relații Internaționale și Integrare Europeană la cotidianul *The Segă Daily Sofia* (Sofia, Bulgaria) și Aneta Gonța, doctor în științe politice (Universitatea de Stat din Moldova), autoarea unei serii de articole privind imaginea de țară și procesul de integrare europeană a Republicii Moldova.

Șaisprezece redactori, editori și producători Radio și TV de la Comrat, Criuleni, Chișinău și Ungheni au participat la programul de instruire “Noi tendințe și practici în domeniul managementului editorial”, care a avut loc la Chișinău, în perioada 24–26 martie 2011. Instruirea a avut ca scop fortificarea abilităților managerilor de a gestiona o redacție și de a comunica cu colegii lor din echipele de producție. Seminarul a fost moderat de trainerul bulgar Valeri Marinov, redactor al Departamentului de știri externe din cadrul televiziunii publice din Bulgaria, și co-trainerul Vlad Bercu, redactor-șef al portalului informațional 24h.md și președinte al Asociației Ziariștilor Economiști din Republica Moldova.

Scrierea materialelor comune de către echipe mixte de jurnaliști

În perioada martie-mai și iunie-septembrie 2011, 35 de jurnaliști au avut posibilitatea să colaboreze și să publice materiale jurnalistice în cadrul componentei „Scrierea materialelor

comune de către echipe mixte de jurnaliști”.

Astfel 15 echipe formate din jurnaliști din Bălți, Chișinău, Comrat, Cahul, Tiraspol, Bender, Ciadâr-Lunga, Râbnîța și Vulcănești au avut posibilitatea să lucreze împreună și să publice materiale comune atât pentru presa scrisă, cât și pentru cea audiovizuală. Jurnaliștii au fost interesați să abordeze în special subiecte din domeniul social-economic, ecologic, și cultural: copiii rămași fără grija

părinților, plecați la munci peste hotare, fenomenul șomajului printre tinerii absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior, situația bibliotecilor din mai multe regiuni ale țării, integrarea europeană a Republicii Moldova, sportul ca posibilitate de reintegrare socială a persoanelor cu dizabilități etc. Peste 40 de materiale comune au fost publicate în mass-media din diferite regiuni ale Moldovei, inclusiv regiunea UTA Gagauz-Yeri și regiunea transnistreană.

Proiectul “Consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale Companiei Publice Teleradio-Moldova”

Partener: *Centrul pentru Journalism Independent, București (România)*

Finanțare: *Ambasada Finlandei la București, Fundația Est-Europeană, National Endowment for Democracy.*

Perioada de implementare: *iulie 2010 – iulie 2011*

Proiectul a avut ca scop consolidarea și îmbunătățirea abilităților profesionale ale angajaților Companiei Publice Teleradio-Moldova (TRM) prin intermediul cursurilor de instruire și programelor de consultanță susținute de experți în domeniul mass-mediei din România.

În 2011, în cadrul acestui proiect, au fost organizate activitățile următoare:

- program de in-house;
- vizită de studiu la București;
- training pentru *traineri*.

Program de *in-house*

În conformitate cu recomandările studiului de necesități ale angajaților TRM, realizat în iulie – august 2010, CJI, în parteneriat cu Centrul pentru Journalism Independent de la București (România), a elaborat și organizat un program complex de instruire:

1. *in-house* pentru staff-ul editorial al Radio Moldova;
2. *in-house* pentru staff-ul tehnic al Radio

Moldova;

3. curs de dicție/ voce pentru moderatorii, reporterii TV Moldova 1 și Radio Moldova;
4. *in-house* pentru staff-ul tehnic al TV Moldova 1;
5. *in-house* pentru staff-ul editorial al TV Moldova 1;
6. *in-house* pentru personalul Departamentului de Marketing și Publicitate al TRM;
7. *in-house* pentru administratorii paginilor web ale TRM.

Amintim că în anul 2010, personalul tehnic și editorial al Radio Moldova și TV Moldova 1 a beneficiat de programe de instruire. În anul 2011, programul au fost organizate *in-house*-uri pentru personalul Departamentului de Marketing și Publicitate al TRM și administratorii paginilor web ale TRM.

În perioada 7 – 19 februarie 2011, cinci angajați ai Departamentului de Marketing și Publicitate al TRM au participat la *in-house*-ul ținut de expertul român Iulian Comănescu. Au fost abordate diverse teme, precum: strategii de promovare a produsului TRM, managementul unui departament de publicitate, tehnici de vânzări, etc. La finisarea cursului, expertul Iulian Comănescu a elaborat recomandări privind îmbunătățirea activității departamentului, care vor contribui la consolidarea imaginii TRM pe piața media din

Proiectul “Consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale Companiei Publice Teleradio-Moldova”

Moldova.

A urmat programul de in-house pentru administratorii paginilor web ale TRM, care a fost moderat de către *trainerul* român Ștefan Voinea. În perioada 21 – 16 februarie 2011, expertul a lucrat cu administratorii paginilor web în vederea reconstrucției și menținerii site-urilor TRM, astfel încât acestea să devină mai atractive și interactive. De asemenea, expertul a evaluat noul concept al site-urilor TRM, contribuind astfel la îmbunătățirea acestora.

Vizită de studiu la București

În cadrul proiectului au fost planificate trei vizite de studiu la București pentru managerii Companiei Publice Teleradio-Moldova. Amintim că în perioada 27 septembrie – 3 octombrie 2010, CJI, în parteneriat cu Centrul pentru Jurnalism Independent de la București, a organizat o vizită de studiu pentru Alexandru Dorogan, directorul Radio Moldova. În anul 2011, în perioada 27 martie – 1 aprilie, Constantin Marin, președintele Companiei Publice Teleradio-Moldova și Efim Josanu, director adjunct al TV Moldova 1, au efectuat o vizită de studiu la București.

Constantin Marin și Efim Josanu au avut posibilitatea să se întâlnească cu reprezentanții Televiziunii Române, ai Consiliului Național al Audiovizualului și Societății Române de Difuziune, precum și cu reprezentanții Comisiei pentru cultură, arte și mijloace de informare în masă a Camerei Deputaților și Senatului, Departamentului pentru românii de pretutindeni.

Printre subiectele puse în discuție au fost: alocarea frecvențelor pentru posturile de radio cu acoperire națională, relațiile dintre autorități și mijloacele de informare în masă publice etc.

Training pentru *traineri*

În vederea îmbunătățirii abilităților profesionale ale angajaților, proiectul a urmărit și susținerea TRM în procesul de creare a unui departament de training, acesta urmând să răspundă necesităților de instruire ale angajaților TRM. Astfel, 16 angajați ai Companiei Publice Teleradio-Moldova au participat la două programe de instruire pentru formatori, organizate de CJI în parteneriat cu Centrul pentru Jurnalism Independent de la București.

Între 18 – 20 aprilie 2011, la Chișinău, CJI a organizat primul program de instruire pentru *traineri*, intitulat “*Ce trebuie să știm pentru a organiza și susține o sesiune de formare.*” Doisprezece angajați ai Companiei Publice Teleradio-Moldova (TRM) și instructori de la Școala de Studii Avansate în Jurnalism au învățat cum să organizeze o sesiune de formare, ținând cont de scopurile și obiectivele formulate, specificul instruirii adulților și necesitățile de instruire ale acestora. Participanții au avut posibilitatea să aplice cunoștințele teoretice despre procesul de organizare – desfășurare – evaluare a sesiunii de instruire, elaborând câte un plan de curs pentru un potențial program de instruire pe care aceștia îl pot organiza în cadrul echipelor din care fac parte.

Cel de-al doilea program de instruire pentru *traineri* a avut loc între 16 – 18 iunie 2011, la Chișinău. În cadrul acestui curs, angajații TRM au învățat tehnici specifice de instruire a jurnaliștilor de la radio și televiziune. Participanții, grupați în echipe, au fost implicați în activități practice de scriere și redactare a știrilor și reportajelor radio și TV, machetarea programelor informative și a emisiunilor, depistarea și verificarea surselor de informare, au analizat etapele de realizare a unui interviu. Aceste activități le-au dat posibilitatea participanților să înțeleagă importanța atelierelor și a exercițiilor practice folosite în procesul de instruire a jurnaliștilor.

Proiectul “Fortificarea competențelor profesionale ale mass-media transnistrene de a mediatiza subiecte social-economice”

Finanțare: *Ambasada SUA în Republica Moldova*

Perioada de implementare: *iunie 2010 – septembrie 2011*

Scopul acestui proiect a fost de a consolida relațiile de colaborare dintre mass-media din Republica Moldova și jurnaliștii transnistreni. În 2010, în cadrul acestui proiect au fost organizate următoarele activități:

- program de stagii;
- scrierea materialelor comune de către echipe mixte de jurnaliști.

Program de stagii

Scopul acestui program de stagii este de a le oferi jurnaliștilor transnistreni posibilitatea de a cunoaște specificul activității mass-media din Chișinău și din alte localități ale Republicii Moldova, dar și de a contribui la consolidarea relațiilor de colaborare dintre mass-media și jurnaliștii de pe ambele maluri ale Nistrului. Programul de stagii pentru jurnaliștii și studenții facultăților de jurnalism din regiunea transnistreană a demarat în luna octombrie a anului 2010 și a continuat pe parcursul lunilor ianuarie – februarie 2011. Astfel, în 2011, alți nouă jurnaliști și studenți ai Facultății de Jurnalism au participat la programul de stagii. Timp de două săptămâni, stagiarii s-au aflat în cadrul uneia din următoarele instituții mediatice: postul de televiziune TV 7 (Chișinău), postul de radio Ploaia de Argint (Chișinău), portalul informațional www.eneews.md (Chișinău), publicația periodică *SP* (Bălți).

Scrierea materialelor comune de către echipe mixte de jurnaliști

După finisarea programului de stagii pentru jurnaliștii transnistreni, CJI a anunțat concurs pentru selectarea a zece echipe mixte de jurnaliști care reprezintă instituții mediatice de pe ambele maluri ale Nistrului, care să scrie materiale comune pe teme social-economice, în cadrul componentei *Scrierea materialelor comune*. Scopul acestui proiect este de a consolida relațiile de colaborare dintre mass-media din Republica Moldova și jurnaliștii transnistreni, dar și de a le oferi cititorilor informație variată, echidistantă și obiectivă.

Astfel, în perioada martie – mai 2011, zece echipe formate din zece stagiați și zece jurnaliști de la Dubăsari, Bender, Chișinău, Tiraspol, Comrat, Râbnița, Vulcănești au avut posibilitatea să lucreze împreună și să publice materiale comune atât pentru presa scrisă, cât și pentru cea audiovizuală.

Sportul și persoanele cu dizabilități, situația ecologică a râului Nistru, problema persoanelor rămase fără un acoperiș deasupra capului, tinerii, șomajul și problema migrației, posibilitatea dezvoltării turismului în Gagauz-Yeri și regiunea transnistreană – acestea au fost câteva dintre subiectele abordate în materialele comune scrise de către jurnaliștii de pe ambele maluri ale Nistrului.

Peste 20 de materiale comune au apărut în mass-media din Chișinău, Tiraspol, Vulcănești, Râbnița, Comrat, Dubăsari.

Proiectul “Drepturile omului – jurnaliștii pentru un public informat”

Finanțare: *Fundația Est-Europeană, din resursele acordate de Guvernul Suediei și Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA, prin intermediul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Black Sea Trust for Regional Cooperation.*

Perioada de implementare: *15 iunie 2011 - 15 iunie 2012 Acest proiect este implementat de Amnesty International Moldova în parteneriat cu CJI.*

Scopul proiectului este de a sensibiliza opinia publică prin intermediul mass-media cu privire la drepturile omului și necesitatea protejării acestora pentru construirea unei societăți cu adevărat democratice și libere, de a contribui la promovarea unei culturi de conștientizare a tuturor drepturilor omului, care le va permite jurnaliștilor să abordeze subiecte de interes public, ținând cont de drepturile fundamentale ale omului.

În perioada iulie – noiembrie 2011, în cadrul acestui proiect, Amnesty International Moldova, în parteneriat cu CJI, a organizat cinci programe de instruire pentru jurnaliștii din Republica Moldova, inclusiv din Gagauzia și regiunea transnistreană.

Paisprezece jurnaliști reprezentând diverse mass-media de la Chișinău, Rezina, Comrat și Sângerei au participat, pe data de 15 iulie 2011, la primul atelier tematic „Curtea Penală Internațională și importanța acesteia pentru Republica Moldova”. *Trainerii* Veaceslav Tofan (expert la Amnesty International Moldova) și Vadim Vieru (jurist) i-au familiarizat pe jurnaliști cu activitatea, funcțiile și structura Curții Penale Internaționale, relațiile acestei instituții cu Republica Moldova, beneficiile Moldovei ca stat semnatar al Statutului de la Roma.

Pe data de 2 septembrie 2011, un grup de jurnaliști de la Rezina, Comrat, Ciadâr-Lunga și Chișinău au participat la atelierul tematic

Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului în Republica Moldova, organizat la Chișinău.

Printre temele principale la care s-au referit *trainerii* Lilia Savciuc (expert Amnesty International Moldova) și Igor Guzun (lector la Universitatea de Stat din Moldova) s-au numărat: istoricul și logica Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, adaptarea acestora la nivel de țară și co-relația Drepturile omului – Obiectivele de dezvoltare ale mileniului.

Pe data de 23 septembrie 2011, a avut loc ce-al treilea atelier cu genericul *Drepturile omului versus discriminare și intoleranță în mass-media*, la care au participat 14 jurnaliști de la Chișinău, Comrat, Bender și Bălți. Participanții au examinat prevederile legislației naționale și internaționale în domeniul drepturilor omului și antidiscriminării, au însușit noțiunile de *stereotip, prejudecăți și discriminare* și au discutat despre rolul mass-mediei în răspândirea stereotipurilor și promovarea diversității. Atelierul a fost moderat de *trainerii* Dana Cotici (expert la Amnesty International Moldova) și Nadine Gogu (CJI).

Programul a continuat cu atelierul *Campania „Cere Demnitate” în Republica Moldova*, organizat pe data de 25 octombrie 2011, la Chișinău. *Trainerii* Gheorghe Zugravu (Amnesty International Moldova) și Alina Radu (*Ziarul de Gardă*) i-au ajutat pe jurnaliști să înțeleagă care sunt obiectivele acestei campanii, cum poate fi reflectată Campania „Cere Demnitate” în mass-media, în contextul respectării de către stat a drepturilor sociale, economice și culturale ale cetățenilor, care sunt obligațiile asumate de Moldova în baza tratatelor internaționale etc.

Pe data de 18 noiembrie 2011, paisprezece jurnaliști de la Comrat, Chișinău, Tiraspol și Bălți au beneficiat de instruire în cadrul celui de-al cincilea atelier cu genericul *Sentința cu moar-*

Proiectul “Drepturile omului – jurnaliștii pentru un public informat”

tea versus valorile unei societăți democratice,
organizat la Chișinău.
Experții Veaceslav Balan (expert la Amnesty
International Moldova) și Radu Benea (Ra-
dio Europa Liberă) le-au oferit participanților
informații despre conceptele fundamentale

privind dreptul la viață și pedeapsa cu moartea,
practica internațională în domeniul aplicării
sentinței cu moartea, atitudinea Republicii
Moldova față de țările care continuă să aplice
pedeapsa cu moartea.

Proiectul “Programul Mass-media în Moldova”

Partener: Consiliul pentru Cercetări și Schimburi Internaționale (IREX).

Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Perioada de implementare: iunie 2009 – iulie 2011.

Scopul proiectului: constituirea unei rețele regionale de televiziune din posturi locale de televiziune (AICI TV) și consolidarea mass-mediei din regiunea transnistreană.

Pe parcursul anului 2011, au fost desfășurate mai multe activități menite să consolideze rețeaua AICI TV și să contribuie la afirmarea presei independente din regiunea transnistreană:

- programe de instruire pentru membrii rețelei AICI TV;
- programe de instruire pentru mass-media din regiunea transnistreană;
- scrierea materialelor comune de către echipe mixte de jurnaliști.

Programe de instruire:

Cel de-al treilea an de proiect a debutat cu programul de instruire, intitulat *Inițiere în jurnalismul de investigație*, organizat de Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) pe data de 19 și 20 februarie, la Chișinău. Beneficiarii au fost 19 reprezentanți ai rețelei AICI TV (www.aici.tv) –reporteri, cameramani și manageri TV.

Subiectele de instruire au fost stabilite reieșind din necesitățile participanților, cu scopul de a le valorifica abilitățile de a depista și investiga subiecte din comunitatea din care fac parte.

Timp de două zile, *trainerul* Vitalie Călugăreanu, jurnalist de investigație, le-a explicat participanților ce este o investigație jurnalistică, care sunt etapele de realizare a acesteia, sursele și tipurile de surse, coordonarea activităților în echipa de

investigație etc.

De menționat că membrii rețelei AICI TV (www.aici.tv) realizează împreună, pe parcursul unui an de zile, o emisiune cu elemente de investigație despre respectarea drepturilor omului în Republica Moldova („Ai Dreptul”), iar acest program de instruire le-a fost extrem de util, ținând cont de faptul că a fost primul de acest gen. Un subiect de instruire și analiză care a provocat un mare interes, dar și multe discuții printre participanți, a fost utilizarea camerei ascunse în timpul investigației.

Un alt program de instruire pentru membrii rețelei AICI TV a fost organizat în perioada 19 – 20 martie.

Programul a avut ca subiect prioritar de instruire tehnicile și metodele de perfecționare a dicției TV. Astfel, timp de două zile, 17 participanți (reprezentanți ai cinci posturi locale de televiziune din Cimișlia, Comrat, Drochia, Soroca și Ungheni) au însușit un set de reguli și noțiuni, necesare pentru îmbunătățirea dicției: atitudinea vorbitorului față de text, accentul logic și identificarea acestuia, tipul și numărul de accente logice în cadrul unui text, volubilitate și ritm, rolul și tipul pauzelor în timpul citirii textului. După cum a menționat și Nina Vartic, profesoară de Arta Vorbirii și Dicțiune la Academia de Teatru, Muzică și Arte Plastice de la Chișinău, care a ținut acest program de instruire, cunoașterea și înțelegerea acestor noțiuni este pasul cel mai important în obținerea unor rezultate bune.

La rândul lor, participanții au recunoscut că, în mare parte, nu au știut de aceste noțiuni și de importanța lor în procesul de transmitere a informației către telespectator.

Fiecare subiect de instruire a fost urmat de un set de exerciții menite să consolideze cele învățate, dar și să înlăture cele mai frecvente

Proiectul “Programul Mass-media în Moldova”

greșeli de dicție ale reporterilor. De menționat că este pentru prima dată când reporterii locali au beneficiat de un asemenea program de instruire.

Ultima activitate de instruire pentru membrii rețelei AICI TV a fost organizată pe data de 17 mai. Beneficiarii acestei activități au fost cameramanii și editorii video ai rețelei. Scopul programului a fost de a consolida abilitățile de filmare și editare video ale participanților, acumulate în cadrul activităților de instruire anterioare organizate de CJI, astfel încât emisiunile realizate în rețeaua AICI TV să fie cât mai calitative din punct de vedere al imaginii.

Astfel, în agenda zilei au fost fixate mai multe subiecte de instruire și revizuire, printre care: repere și parametri tehnici ai camerelor de filmat, compoziția cadrului, reguli de filmare a unui interviu și a unui stand-up, încadraturile folosite în televiziune. Pentru editori, au fost prezentate aspectele privind prelucrarea sunetului în procesul de editare video, precum și revizuirea regulilor de editare corectă a știrilor.

A doua parte a trainingului a fost rezervată exercițiilor practice. Astfel, participanții, sub îndrumarea instructorilor, au editat materiale video. Ulterior, au fost analizate și aspectele problematice pe care editorii video și cameramanii le întâlnesc în activitatea lor zilnică. În funcție de acestea, fiecare participant a primit consultații individuale.

În calitate de instructori, au fost Veaceslav Carteră, director tehnic la AICI TV și Andrei Colța, cameraman și editor video la AICI TV.

Pe data de 15 iulie 2011, Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) a premiat echipele de creație ale rețelei AICI TV. Lansat în februarie 2011, concursul a avut scopul de a promova jurnalismul de calitate și de a-i încuraja pe tinerii jurnaliști din cadrul rețelei.

Categoriile de premiere au fost următoarele: cel mai bun reporter, cel mai bun cameraman și cel mai bun editor video.

Juriul a evaluat buletinele de știri și reportajele, difuzate de rețeaua AICI TV pe parcursul lunilor februarie – mai, conform următoarelor criterii: profesionalism, originalitate și relevanță. Astfel, la categoria „Cel mai bun reporter”, de premii s-au învrednicit Elena Celan, postul SOR TV (Soroca) și Natalia Dimcea, postul Eni AY(Comrat).

Denis Tighineanu (SOR TV) și Roman Bulgaru (DROCHIA TV) au fost desemnați câștigători la categoria „Cel mai bun cameraman”.

La categoria „Cel mai bun editor video”, au fost premiați Ivan Ceacusta (postul Eni AY, Comrat), și Rodica Matei (postul MEDIA TV, Cimișlia).

Câștigătorii au primit diplome și premii bănești.

De asemenea, juriul a mai acordat două premii postului VTV din Ungheni – pentru cele mai interesante idei de reportaje realizate în cadrul emisiunii „Trasee” – și postului ELITA TV din Rezina – pentru contribuția substanțială la dezvoltarea rețelei AICI TV.

Rezultatele obținute:

1. Membrii rețelei AICI TV au fost instruiți pentru prima dată în domeniul jurnalismului de investigație și al dicției profesionale;
2. Membrii rețelei AICI TV și-au consolidat abilitățile profesionale datorită programelor de instruire, planificate și organizate în strictă corespundere cu necesitățile lor de instruire;
3. Rețeaua AICI TV, lansată oficial pe data de 24 mai 2011, produce emisiuni mai calitative și mai profesionale, datorită programelor de instruire.

Proiectul “Programul Mass-media în Moldova”

Realizarea de materiale comune de către echipele mixte de jurnaliști de pe ambele maluri ale Nistrului

Începând cu luna noiembrie 2010, trei echipe formate din șase jurnaliști din diferite regiuni ale Republicii Moldova au avut posibilitatea să lucreze împreună în cadrul componentei *Scrierea materialelor comune*, care și-a propus să consolideze relațiile dintre jurnaliști, reprezentanți ai diferitelor instituții mediatică din republică, dar și să le ofere cititorilor informație cât mai variată.

În materialele publicate, jurnaliștii au abordat mai multe probleme comune cu care se confruntă locuitorii de pe ambele maluri ale Nistrului, pe cât de diverse, pe atât de stringente: fenomenul abandonului și problemele tinerelor familii de pe ambele maluri ale Nistrului, soarta monumentelor istorice din Chișinău și Tighina, precum și problemele persoanelor cu dizabilități.

Materialele realizate au fost publicate în mass-media din Chișinău, Tiraspol, Dubăsari și Comrat, în primele trei luni ale anului 2011.

Programe de instruire pentru mass-media din regiunea transnistreană

O altă componentă a acestui proiect a fost susținerea mass-mediei independente din regiunea transnistreană prin diverse activități de instruire. În perioada de referință, CJI a organizat un program de instruire pentru jurnaliștii din regiunea transnistreană, la care au fost invitați și jurnaliști de pe malul drept al Nistrului. Astfel, de program au beneficiat 13 jurnaliști, reprezentanți ai instituțiilor media din Chișinău, Bălți, Comrat, Râbnița, Bender și Tiraspol.

Programul a fost elaborat în funcție de necesitățile de instruire ale participanților, având scopul de a le consolida cunoștințele în domeniul jurnalismului on-line. Astfel,

timp de două zile, pe data de 15 și 16 aprilie, participanții au învățat cum se lucrează pentru presa on-line, au aflat care sunt regulile de scriere a textelor în presa on-line, tipurile de lead-uri utilizate, modalitățile de preluare a pozelor și au luat cunoștință despre etica preluării pozelor etc. Fiecare subiect de instruire a fost urmat de exerciții practice. La final de activitate, participanții au menționat faptul că acest program de instruire a fost foarte util și necesar pentru munca lor ulterioară.

Pe parcursul anului 2011, CJI a organizat și două programe de consultanță și instruire pentru organizația de tineret „Adevărul Tineretului“, din Mălăiești, Grigoriopol. Acestea au avut scopul de a-i instrui pe membrii acestei organizații cum să realizeze un ziar școlar și au fost axate pe subiectele următoare: importanța unui ziar școlar, identificarea temelor pentru un ziar, reguli de scriere a textelor, de realizare a interviurilor, machetare și distribuire etc.

Programul de consultanță s-a desfășurat pe data de 19 și 27 martie, iar programul de instruire a avut loc pe data de 15 și 16 aprilie. Ambele programe au fost ținute de către Natalia Mogâldea, trainer la Centrul Tănărului Jurnalist din Moldova.

Program de stagii pentru jurnaliștii din regiunea transnistreană

În cadrul aceluiași proiect, tinerii jurnaliști din regiunea transnistreană au avut posibilitatea să facă schimb de experiență cu alți colegi din Chișinău datorită programului de stagii, care a presupus o săptămână de muncă într-o redacție din Chișinău. Astfel, în perioada 23 – 28 mai, doi tineri jurnaliști din Tiraspol au urmat un stagiul la postul de televiziune TV 7, unde au fost implicați în realizarea buletinelor de știri.

Proiectul “Dezvoltarea capacităților mass-media din Republica Moldova, inclusiv din UTA Gagauz Yeri”

Finanțare: *Civil Rights Defenders (fostul Comitet Helsinki pentru Drepturile Omului), Suedia.*

Perioada de implementare: *ianuarie 2011 – decembrie 2011.*

Proiectul a avut scopul de a consolida piața mediatică și conținutul mediatic din Republica Moldova prin programe de instruire. De asemenea, proiectul și-a propus să îmbunătățească abilitățile jurnaliștilor în reflectarea subiectelor de interes public, să consolideze cunoștințele managerilor de presă despre audiență și rolul acesteia în procesul de afirmare a unei instituții de presă pe piața mediatică.

În cadrul acestui proiect, s-au desfășurat activitățile următoare:

- două studii de audiență, realizate la nivel național;
- program de mentorat pentru cinci instituții media din UTA Gagauz-Yeri;
- program de asistență pentru trei instituții media din UTA Gagauz-Yeri;
- programe de instruire pentru jurnaliști din întreaga țară, inclusiv din UTA Gagauz-Yeri;

Studii de audiență

Primul studiu național de audiență, realizat în perioada 2 – 30 martie 2011, a fost lansat pe data de 21 aprilie. Acesta a inclus date privind audiența canalelor TV, a posturilor de radio și a publicațiilor din Republica Moldova, la nivelul localităților urbane și rurale.

Cercetarea a fost efectuată pe un eșantion total de 1 734 de persoane, rezidente în localitățile urbane și rurale ale RM, cu o eroare maximă de eșantionare de $\pm 2,6\%$. Eșantionul a cuprins 64 de localități, inclusiv municipiile Chișinău, Bălți și Comrat. Eșantionarea s-a făcut pe cote de vârstă și sex conform datelor obținute de la Departamentul de Statistică.

Al doilea studiu de audiență a fost lansat pe data de 2 noiembrie și conține date despre

audiența canalelor TV, a posturilor de radio și a publicațiilor din Republica Moldova, la nivelul localităților urbane și rurale, colectate în perioada 13 septembrie – 10 octombrie 2011. Eșantionul urban are un volum de 1.130 de persoane, cu o eroare maximă de eșantionare de $\pm 2,9\%$, iar eșantionul rural are un volum de 605 de persoane, cu o eroare maximă de eșantionare de $\pm 4,0\%$. Eșantionul național de 1 735 de persoane are o marjă maximă de eșantionare de $\pm 2,6\%$.

Ambele studii de audiență au fost efectuate pe baza metodei rememorării audienței din ziua precedentă (*Day After Recall*), la care apelează cele mai multe din sistemele de măsurare existente pe plan internațional.

Atât primul studiu, cât și cel de-al doilea au fost realizate de către Institutul de Marketing și Sondaje IMAS-INC Chișinău, la comanda Centrului pentru Jurnalism Independent. Studiile pot fi găsite pe pagina web a CJI, la rubrica *Cercetare și publicații*: http://www.ijc.md/index.php?option=com_content&task=view&id=323&Itemid=117

Program de mentorat pentru cinci instituții media din UTA Gagauz-Yeri

Începând cu luna mai 2011, CJI a lansat un program de mentorat pentru cinci instituții media din UTA Gagauz-Yeri: Compania Publică Teleradio-Găgăuzia (GRT), Eni Ay TV, ATV, TV 2 Comrat și ziarul *Stolița*.

Având o durată de șase luni de zile, programul de mentorat a inclus 38 de zile de instruire și consultanță. Acesta a avut un caracter practic, propunându-și să contribuie la îmbunătățirea conținutului produselor media din această regiune.

Pentru posturile TV din cadrul acestui program, în calitate de experți, au fost selectați Dumitru Marian (director la ALT FILM) și Dorin Scobioală (expert în domeniul mass-

Proiectul “Dezvoltarea capacităților mass-media din Republica Moldova, inclusiv din UTA Gagauz Yeri”

mediei). Aceștia au elaborat un plan riguros de instruire în funcție de necesitățile angajaților, fiecare post TV beneficiind de opt zile de training.

Printre subiectele prioritare de instruire se numără: producerea de știri în televiziune, respectarea normelor deontologice, rolul televiziunii regionale. De asemenea, o atenție deosebită a fost acordată calității materialului video difuzat de aceste posturi, în vederea îmbunătățirii acestuia. Cameramanii și editorii video au avut posibilitatea de a prelua din experiența experților și de a însuși reguli de filmare și editare video.

Reprezentanții presei scrise au fost asistați de către Angela Ivanesi (media-designer, Asociația Presei Independente, Chișinău) și Veaceslav Perunov (directorul săptămânalului *SP, Bălți*). Agenda programului de instruire, elaborat pentru presa scrisă, a inclus subiectele următoare: reguli și recomandări privind crearea unui design modern al publicației periodice, calitatea și prelucrarea fotografiilor, elementele grafice ale unui articol, tipul de caractere potrivite pentru un ziar, dimensiunile caracterelor și ale coloanelor, specificul machetării primei pagini de ziar, modele de design din presa internațională, greșeli de machetare etc.

Program de asistență pentru trei instituții mediatice din UTA Gagauz-Yeri

Programul de asistență a fost lansat în luna aprilie 2011 și a prevăzut crearea a trei pagini web pentru trei instituții media din UTAG, selectate în bază de concurs. Acestea sunt posturile de televiziune Eni Ay TV, TV 2 Comrat și ziarul *Vesti Gagauzii*.

Paginile web pentru posturile TV sunt orientate spre un conținut interactiv, oferindu-i vizitatorului on-line cele mai noi știri și emisiuni, iar pe pagina web a ziarului *Vesti*

Gagauzii sunt publicate articolele din ziar care apar săptămânal, precum și știri zilnice.

Emisiunile difuzate de posturile de televiziune Eni Ay TV și TV 2 Comrat pot fi vizionate on-line accesând adresele www.eniay.tv și www.1tv.md, iar varianta on-line a ziarului *Vesti Gagauzii* poate fi citită accesând www.vestigagauzii.md.

Programe de instruire pentru jurnaliști din întreaga țară, inclusiv din UTA Gagauz-Yeri

Pentru a ajuta managerii de presă și reprezentanții mass-mediei să înțeleagă mai bine ce este audiența mijloacelor de informare în masă, CJI a organizat, în perioada 23 – 25 iunie, un program de instruire axat pe utilizarea și valorificarea corectă a datelor din studiile de audiență. La acest program au participat 15 reprezentanți ai instituțiilor de presă naționale și locale. Timp de trei zile, expertul Doru Petruți, directorul Institutului de Marketing și Sondaje IMAS-INC Chișinău, i-a familiarizat pe participanți cu metodologia de cercetare sociologică și modalitățile privind interpretarea datelor sociologice. Programul a debutat cu inițierea în cercetarea sociologică și tipurile de cercetări sociologice ale mass-mediei, etapele unui proiect de cercetare și analiza greșelilor frecvente privind prezentarea datelor de audiență în mass-media.

Un subiect din agenda de instruire care a provocat un mare interes a fost interpretarea corectă a indicatorilor de audiență din studiile de audiență, precum și modul cum aceștia sunt prezentați de către mass-media. Participanții au mai fost preocupați să afle cât mai multe și despre alegerea corectă a metodologiei de cercetare pentru instituția lor.

De asemenea, în cadrul acestui program de instruire, expertul Ecaterina Sofrone, director al Departamentului de Cercetare și Dezvoltare, IMAS-INC Chișinău, a analizat

Proiectul “Dezvoltarea capacităților mass-media din Republica Moldova, inclusiv din UTA Gagauz Yeri”

studiul național de audiență a presei scrise și audiovizuale, realizat în perioada 2 – 30 martie 2011 de către IMAS-INC Chișinău, la comanda CJI, explicând participanților specificul metodei de cercetare *Day after recall*, după care au fost obținuți indicatorii de audiență și a fost realizat studiul. În cea de-a treia zi de instruire, experții au analizat datele de audiență sub forma unor studii de caz.

Un alt program de instruire, în cadrul acestui proiect, a fost organizat de către CJI în perioada 27 – 29 octombrie 2011. Programul, intitulat *Norme etice generale și practici jurnalistice actuale*, a reunit 15 jurnaliști din Chișinău, Bălți, Comrat, Tiraspol și Cahul. Ghidați de *trainerii* Nadine Gogu (CJI) și Petru Macovei (Asociația Presei Independente) timp de trei zile, participanții și-au consolidat cunoștințele în ceea ce privește autoreglementarea în presă, principiile generale din Codul deontologic, toleranța și nediscriminarea, protecția minorilor, a

persoanelor în situații vulnerabile etc. Deși se discută mult despre autoreglementare, iar etica în domeniul mass-mediei pare a fi un subiect cunoscut multor jurnaliști, rapoartele de monitorizare arată că există încă multe curențe la acest capitol, de aceea este nevoie de instruire continuă pe segmentul dat. La rândul lor, participanții au notat că acest program i-a făcut să mediteze asupra unor lucruri, iar printre subiectele care au trezit un mare interes au fost: Cum reușește mass-media din Republica Moldova să „împace” normele etice și lupta pentru audiență? Cum pot fi abordate subiectele controversate într-un mod profesionist? Interesul public versus interesul publicului – cine deține întâietatea în materialele de presă?

Programul a avut un caracter practic, cu exerciții, studii de caz și simulare de situații problematice din punct de vedere etic.

Publicații și cercetare. Monitorizarea mass-media

Monitorizarea mass-media din Republica Moldova, inclusiv regiunea transnistreana și UTA Gagauz-Yeri

Finanțare: *Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova în cadrul Instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului*

Perioada de implementare: *mai 2010 – mai 2012*

Perioadele de monitorizare:

- *decembrie 2010 – februarie 2011;*
- *aprilie-iunie 2011;*
- *iulie 2011;*
- *octombrie – decembrie 2011.*

Scopul monitorizării a fost de a depista greșelile și problemele frecvente de ordin profesional cu care se ciocnesc jurnaliștii în abordarea subiectelor de interes public. După monitorizare, experții locali au elaborat rapoarte, în baza cărora s-au pregătit programe de instruire pentru jurnaliști, reprezentanți ai instituțiilor mediatice monitorizate.

15 instituții mediatice, dintre care trei din regiunea transnistreană și trei din UTA Gagauz-Yeri, au fost monitorizate de către CJI. Acestea sunt:

- posturi TV: Moldova 1, NIT, Prime TV, TV Gagauzia, TV Pridnestrovia, TSV;
- posturi de radio: Radio Moldova, Antena C/ Prime FM, Vocea Basarabiei, Radio Gagauzia;
- ziare: *Timpul de Dimineață*, *Nezavisimaia Moldova*, *Observatorul de Nord* (Soroca), *Express/ Aiin Aciik* (Ceadâr-Lunga), *Pridnestrovia*.

Criteriile de selectare a instituțiilor mediatice supuse monitorizării au fost:

- audiența-impact (național, cvasinațional, regional);
- forma de proprietate (publice și private);
- limba difuzării (română și/ sau rusă).

În calitate de teme/ subiecte/ probleme de interes public, au fost selectate: situația economică, calitatea vieții, problemele sociale (șomajul și corupția), relațiile externe (aderarea la UE), situația politică din țară (soluționarea diferendului transnistrean). Subiectele de interes public au fost analizate conform unor criterii obiective de reflectare: frecvența temelor/ genul jurnalistic, protagoniștii, echilibrul surselor/ pluralismul de opinie, poziția autorului, calitatea limbajului, implicarea jurnalistului în realizarea materialelor, etica jurnalistică.

În baza monitorizării efectuate, pe parcursul anului 2011, au fost elaborate patru rapoarte de monitorizare. În cel de al doilea studiu (decembrie 2010 – februarie 2011), la fel ca și în al treilea (aprilie – iunie 2011) și al cincilea (octombrie – decembrie 2011), au fost analizate câte trei teme de interes public. În cadrul celui de-al patrulea raport (iulie 2011), au fost examinate șase subiecte de interes public. Până la sfârșitul perioadei de cercetare, va fi elaborat încă un raport de monitorizare.

Raportul a fost tradus în limbile engleză și rusă și expediat directorilor presei scrise și audiovizuale, vizate în monitorizare (în total 15 instituții). Raportul a fost făcut public, fiind difuzat la câteva sute de adrese e-mail ale mass-media din țară. De asemenea, acesta a fost publicat pe site-ul CJI:

http://www.ijc.md/index.php?option=com_content&task=view&id=566&Itemid=127 (în română și rusă);

http://www.ijc.md/eng/index.php?option=com_content&task=view&id=362&Itemid=66 (în engleză), precum și pe paginile publicației on-line www.azi.md și ale rețelei de socializare Facebook.

Proiectul “Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerile generale locale 2011”

Proiectul a fost implementat în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte – Coaliția 2009.

Finanțare: *Fundația Est-Europeană, din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi) și Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei (DANIDA).*

Perioada de monitorizare: 18 Aprilie – 19 Iunie 2011

Obiectivul proiectului: de a monitoriza mijloacele de informare în masă și a informa publicul asupra comportamentului mass-media pe parcursul campaniei electorale, contribuind astfel la o mai bună informare și la încurajarea mass-media de a reflecta campania electorală profesionist, oferindu-i publicului informații veridice, echidistante și pluraliste.

Criteriile de selectare a instituțiilor mediatică supuse monitorizării:

- audiența-impactul (național, cvasinațional);
- forma de proprietate (publice și private);
- limba difuzării (română și rusă).

Au fost monitorizate cinci posturi de televiziune: Prime TV, NIT TV, EURO TV, Jurnal TV, N4 și cinci publicații periodice: *Adevărul, Timpul de dimineață, Moldova Suverană, Nezavisimaia Moldova și Jurnal de Chișinău.*

Cadrul metodologic: Monitorizarea s-a axat pe evaluarea indicatorilor cantitativi și calitativi. A fost analizat conținutul integral al ziarelor și al principalelor buletine de știri de la posturile monitorizate pentru a identifica materialele cu caracter electoral direct sau indirect. Pe lângă contabilizarea numărului de materiale și al surselor, fiecare material cu conotație electorală a fost supus unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă este favorabil sau defavorabil unui sau altui concurent

electoral.

Materialele au fost analizate conform următoarelor criterii de reflectare obiectivă: imparțialitate, obiectivitate, corectitudinea și echilibrul surselor/ pluralismul de opinie, limbajul și imaginile video utilizate.

Procesul de monitorizare: Până la demararea procesului de monitorizare, în aprilie 2011, grupul de experți s-a întrunit la CJI pentru a ajusta metodologia de monitorizare. Din grup au făcut parte experți care au fost implicați și în alte proiecte de monitorizare desfășurate de CJI în ultimii ani: Petru Macovei, Vitalie Dogaru, Tamara Cărăuș, Maria Praporșic și Nadine Gogu.

Rezultatele monitorizării au fost incluse în cinci rapoarte săptămânale care conțineau date statistice privind reflectarea subiectelor electorale, precum și tendințele de reflectare. Carențele evidente înregistrate pe parcursul monitorizării au fost descrise în mai multe studii de caz, care conțineau și recomandări în vederea îmbunătățirii nivelului de reflectare a subiectelor electorale.

Distribuirea rezultatelor: rapoartele (în limbile română, rusă și engleză) au fost plasate pe pagina web dedicată alegerilor generale www.alegeri.md (administrată în cadrul Coaliției de ADEPT), precum și pe site-ul CJI (www.ijc.md). De menționat că toate conferințele de presă au fost difuzate în direct de către Info Prim Neo și de Privesc.eu, acordându-le, astfel, miilor de vizitatori, posibilitatea să se informeze din prima sursă.

Pe lângă distribuirea rapoartelor la conferințe de presă și expedierea acestora la sute de adrese electronice, CJI a atenționat, în repetate rânduri, instituțiile de reglementare în audiovizual asupra cazurilor de încălcare a legislației privind reflectarea alegerilor și a îndemnat mass-media să se abțină de la

manipularea informației și să se conformeze principiilor Codului de etică, respectând astfel

dreptul cetățenilor la informație corectă și echilibrată.

Revista analitică Mass-media în Moldova

Finanțare: *Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.*

Revista a fost editată în cadrul proiectului *Fortificarea capacității mass-mediei de a reflecta subiectele de interes public*. Edițiile din iunie și decembrie ale revistei cuprind rubricile tradiționale: Etică și profesionalism, Litera legii, Presa ca afacere, Presa regională, Experiență, Recenzie de carte și o serie de subiecte actuale de interes public din domeniul mass-mediei. Articolele sunt semnate atât de jurnaliști cunoscuți, cât și de colegii lor mai tineri.

Ambele ediții au avut un tiraj de 500 de exemplare: 250 în română, 150 în rusă și 100 în engleză. Acestea au fost distribuite către mass-media din țară, inclusiv din regiunea transnistreană și UTA Gagauz-Yeri, precum și către misiunile diplomatice, partenerii CJI din

Moldova și din exterior.

Problemele abordate în revistă facilitează înțelegerea de către jurnaliști și de către toți cei interesați a proceselor ce au loc în mass-media autohtonă și contribuie la îmbunătățirea nivelului de respectare a principiilor și standardelor profesionale.

Versiunea electronica a revistei poate fi găsită la adresele:

http://www.ijc.md/index.php?option=com_content&task=view&id=44&Itemid=70 (în limba română);

http://www.ijc.md/index.php?option=com_content&task=view&id=44&Itemid=70 (în limba rusă);

http://www.ijc.md/eng/index.php?option=com_content&task=view&id=114&Itemid=37 (în limba engleză).

Publicația electronică *Moldova Media News*

În 2011, au fost realizate 12 ediții ale publicației electronice *Moldova Media News*, care apare în limba engleză și conține informații despre principalele evenimente din domeniul mass-mediei din Republica Moldova. Buletinul a fost distribuit prin poșta electronică la peste cinci

sute de abonați și a fost publicat pe pagina web a CJI, pe adresa:

http://www.ijc.md/eng/index.php?option=com_content&task=category§ionid=4&id=24&Itemid=34.

Portalul informațional *Moldova Azi*

Portalul informațional *Moldova Azi* (www.azi.md) a fost lansat pe data de 28 mai 2001, ca o extensiune a portalului *Moldova-News*. Pe parcursul a zece ani de activitate, această publicație on-line a devenit o sursă de informații obiective și echilibrate pentru utilizatorii de internet din Republica Moldova și din afara țării. Statisticile plasau *Moldova Azi* printre cele mai vizitate site-uri de acest gen din Republica Moldova, cu o medie lunară de 250-300 de mii de vizite.

Până în luna iulie 2011, portalul a fost singura sursă de informare care a oferit o imagine clară a realităților din Republica Moldova în trei limbi (română, engleză și rusă), publicând știri

ale agențiilor de presă autohtone, comentarii și analize. Subiectele mai vaste au fost prezentate în cadrul rubricii permanente „Investigații, studii și reportaje”. O atenție deosebită a fost acordată materialelor legate de integrarea europeană.

La rubrica „Săptămâna în imagini” au fost publicate fotografii de la cele mai importante evenimente. De asemenea, pe site-ul www.azi.md au fost publicate materiale audio și video, produse de studenții Școlii de Studii Avansate în Jurnalism.

În luna august, portalul a fost suspendat în legătură cu schimbarea formatului și a conținutului editorial. În anul 2012, portalul va fi relansat într-o nouă formulă.

Departamentul Politici și Legislație privind Mass-media (DPLM)

Finanțare: *Civil Rights Defenders, Suedia, Media Legal Defence Initiative, Marea Britanie, MATRA Kap Programme, Ambasada Olandei.*

Aria de activități ale Departamentului Politici și Legislație privind Mass-media cuprinde:

- analiza legislației existente privind mass-media și participarea la elaborarea propunerilor de perfecționare a acesteia;
- consultație gratuită în toate problemele ce țin de legislația privind mass-media, iar în cazuri de interes public, și reprezentare în instanță;
- monitorizarea evoluțiilor din domeniul legislației cu privire la libertatea de exprimare și informare prin publicarea rezultatelor în buletine legislative;
- monitorizarea cazurilor de violare a libertății de exprimare și informare;
- organizarea de conferințe, seminarii și cursuri pe tematica legislației privind mass-media;
- publicarea de articole analitice și informative pe tematica dreptului în mass-media;
- conlucrarea cu alte organizații nonguvernamentale și de stat în vederea implementării legislației privind accesul la informație și libertatea de exprimare.

Analiza și monitorizarea legislației Buletinul legislativ

CJI a continuat să editeze buletinul electronic, care conține sumarul legilor și modificărilor în legile existente, informații despre jurisprudența recentă a CEDO cu privire la accesul la informație și libertatea de exprimare etc., cu scopul de a-i ține la curent cu evoluțiile din domeniu pe jurnaliști, organizațiile de presă, pe juriști și alți doritori. Acest buletin electronic

este distribuit prin intermediul poștei electronice la peste 150 de abonați, în două limbi: română și rusă. Arhiva, inclusiv cele șase ediții ale anului 2011, poate fi găsită la compartimentul **Departamentul juridic** pe pagina web oficială a Centrului pentru Jurnalism Independent www.ijc.md.

Comentariul Legii cu privire la libertatea de exprimare

Necesitatea elaborării Comentariului a fost dictată de practica neuniformă de interpretare de către judecători a prevederilor legislației privind libertatea de exprimare. Astfel, la pronunțarea hotărârilor, instanțele de judecată aplică prevederile Codului Civil în detrimentul Legii cu privire la libertatea de exprimare, care, de altfel, este o lege organică specială și urmează a fi aplicată în regim prioritar la soluționarea litigiilor de apărare a onoarei și demnității. Comentariul a fost elaborat de trei experți naționali (un judecător și doi avocați) în conformitate cu standardele europene cu privire la libertatea de exprimare. Pe lângă interpretarea articolelor legii, experții au inserat numeroase exemple din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele împotriva Moldovei și altor state. Documentul a fost expertizat de două organizații internaționale din domeniu: Civil Rights Defenders (fostul Comitet Helsinki pentru Drepturile Omului) din Suedia și Article 19 din Marea Britanie. Cele 200 de exemplare editate au fost distribuite la 30 de judecători instruiți în cadrul a două ateliere de lucru, la Biblioteca Institutului Național al Justiției, la bibliotecile specializate din Chișinău, precum și la instanțele de judecată din republică. Versiunea electronică a Comentariului în limbile română și engleză poate fi accesată pe pagina web a CJI la compartimentul **Legislație:**

Departamentul Politici și Legislație privind Mass-media (DPLM)

http://www.ijc.md/Publicatii/mlu/legislatie/Comentariul_Legii_privind_libertatea_de_exprimare.pdf.

Raportul asupra situației presei în Republica Moldova în anul 2011

Acest raport inserează o relatare succintă a evenimentelor care au caracterizat situația presei din Republica Moldova în anul 2011. Raportul cuprinde următoarele compartimente: Evoluții și tendințe în presa moldovenească în anul 2011, Audiovizualul public, Libertatea de exprimare și defăimarea în anul 2011, Libertatea presei în regiunea transnistreană și Concluzii și prognoze pentru anul 2012

Raportul este disponibil în limbile română și rusă pe pagina web a CJI, la adresa http://www.ijc.md/Publicatii/mlu/RAPORT_FOP_2011_rom_final.pdf și în limba engleză, accesând http://www.ijc.md/Publicatii/mlu/RAPORT_FOP_2011_eng.pdf.

Asistență juridică

DPLM oferă gratuit consultații juridice pentru jurnaliști și organizații media. Consultațiile gratuite care au fost acordate în orice problemă legată de legislația privind mass-media și informarea jurnaliștilor despre drepturile și obligațiile lor au contribuit la identificarea și soluționarea problemelor juridice ale jurnaliștilor și ale organizațiilor de presă.

Problemele abordate sunt, în special, apărarea onoarei și demnității, accesul la informație, publicitatea, dreptul de autor, dreptul la viața privată, statutul juridic al publicațiilor ș.a. Au fost elaborate cereri de chemare în judecată și de atacare a hotărârilor judiciare, răspunsuri la cererile prealabile, pretenții. S-a acordat asistență experților și persoanelor interesate din

străinătate în procesul investigării și elaborării studiilor despre legislația privind mass-media și starea libertății de exprimare în Republica Moldova.

În anul 2011, DPLM al CJI a oferit consultanță unui număr de circa 30 de solicitanți, a acordat asistență la elaborarea și depunerea cererilor de chemare în judecată, referințelor și a cererilor de apel și recurs, precum și reprezentare în instanță în șase cazuri: Ipati vs. *Ziarul de Gardă*; Bursuc vs. *Panorama*; Șalaru vs. *Unimedia* și *Timpul*; Cojocar și Crișciuc vs. *Ziarul de Gardă*; Străisteanu vs. *Ziarul de Gardă*; Ursachi vs. *Cuvântul* și Ion Perciun.

În cauza „Ciornii și Vitiuc vs. *P.P. Спрос и Предложение* și Veaceslav Perunov”, doi membri ai PCRМ, Andrei Ciornii și Vladimir Vitiuc, au acționat în judecată publicația periodică *Спрос и Предложение* și pe domnul Veaceslav Perunov pentru câteva articole publicate pe parcursul ultimilor doi ani. Cu titlu de compensare a prejudiciului moral cauzat în rezultatul publicării articolelor, reclamanții au solicitat de la publicația periodică un milion de lei, iar de la domnul Perunov – 500 de mii de lei. Instanța de judecată nu s-a putut pronunța asupra cazului pe motivul neprezentării reclamanților la nicio ședință a instanței. Ca rezultat al demersului avocatului publicației periodice, în decembrie 2011, cererea a fost scoasă de pe rol pe motivul neprezentării unei dintre părți. Imediat după aceasta, reclamanții au solicitat repunerea cererii pe rol, invocând diverse motive care i-ar fi împiedicat să participe la ședințele anterioare.

În cauza „Cojocar și Crișciuc vs. *Ziarul de Gardă (ZdG)*”, la 10 februarie 2011, *ZdG* a publicat articolul „Mită pentru procurori”, în care erau vizați doi procurori din Glodeni, Constantin Cojocar și Ion Crișciuc. Aceștia au acționat ziarul în instanța de judecată,

Departamentul Politici și Legislație privind Mass-media (DPLM)

invocând lezarea onoarei și demnității și solicitând compensarea prejudiciului moral în valoare de un milion de lei. Pe data de 1 august 2011, judecătoria sectorului Centru din Chișinău a dispus aplicarea unei sancțiuni financiare în sumă totală de 500 de mii de lei pentru Ziarul de Gardă. În pofida faptului că hotărârea primei instanțe a fost atacată cu apel, Curtea de Apel a menținut hotărârea instanței de fond, cu reducerea mărimii despăgubirii morale până la 20 de mii de lei. Hotărârea Curții de Apel urmează să fie atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție.

În cazul „Șalaru vs. *Unimedia* și *Timpul*”, în iunie 2011, Ministrul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor a acționat în judecată portalul *Unimedia* și ziarul *Timpul de dimineață* în calitate de copârâți pentru publicarea unei declarații defăimătoare a companiei Moldavian Airlines (MDV). Oficialul a fost nemulțumit că, spre deosebire de alte instituții mediatice, cele două vizate au publicat, pe lângă poziția Ministerului, și comunicatul integral al companiei MDV. Anatol Șalaru a solicitat, în cererea sa, recunoașterea caracterului defăimător și dezmințirea informațiilor distribuite, fără a cere compensarea prejudiciului moral. Pe data de 20 octombrie 2011, instanța de judecată a dispus scoaterea cererii de pe rol pe motivul încălcării prevederilor procedurale. În decembrie 2011, Șalaru a adresat o cerere prealabilă Companiei Moldavian Airlines, de data aceasta fără a înainta pretenții celor două publicații periodice.

În cauza „Bursuc vs. *Panorama*”, Comisarul raionului Dondușeni, Valentin Bursuc, s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere împotriva ziarului *Panorama* și a lui Vladimir Thoric pentru publicarea, pe data de 18 iunie 2010, a unui articol care conținea

informații defăimătoare. Acesta a solicitat dezmințirea informațiilor care i-ar fi lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională și a solicitat repararea prejudiciului moral în mărime de 50 de mii de lei. Instanța a declarat cererea reclamantului parțial admisibilă, obligând ziarul *Panorama* să publice o dezmințire. De asemenea, instanța a dispus încasarea sumei de cinci mii de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral și 200 de lei pentru restituirea cheltuielilor de judecată. Hotărârea primei instanțe a fost atacată la Curtea de Apel Chișinău. În decembrie 2011, Curtea de Apel a menținut hotărârea primei instanțe în vigoare. Hotărârea Curții de Apel urmează să fie atacată la Curtea Supremă de Justiție.

Într-o altă cauză – „Străisteanu vs. *Ziarul de Gardă (ZdG)*” – ex-deputatul Gheorghe Străisteanu a acționat în judecată *ZdG* pentru publicarea, pe data de 8 septembrie 2011, a unui articol care ar conține informații defăimătoare și care nu corespund adevărului. Acesta a solicitat dezmințirea informațiilor și repararea prejudiciului moral în mărime de 113 mii de lei. Cauza se află pe rolul judecătoriei sectorului Centru al capitalei.

În cauza „Ursachi vs. *Cuvântul* și Ion Perciun”, pe data de 17 septembrie 2011, ziarul a publicat articolul „Lege ori tocmeală”, în care era vizată Angela Ursachi, adjunct al șefului Oficiului Teritorial Orhei (pentru raionul Rezina) al Cancelariei de Stat. Reclamanta a acționat ziarul în instanța de judecată pentru publicarea informațiilor cu caracter defăimător, care i-au lezat onoarea și demnitatea. Angela Ursachi a solicitat dezmințirea informațiilor și compensarea prejudiciului moral în mărime de 50 de mii de lei. Cauza urma să fie examinată de judecătoria raionului Rezina. La finele lunii septembrie, cererea a fost

Departamentul Politici și Legislație privind Mass-media (DPLM)

scoasă de pe rol pe motivul nerespectării de către reclamantă a prevederilor procedurale. În noiembrie 2011, reclamanta a prezentat publicației periodice o nouă cerere prealabilă, la care urmează să fie dat un răspuns.

Instruire

Atelier de lucru cu judecătorii

Cu ocazia lansării Comentariului asupra Legii cu privire la libertatea de exprimare, pe data de 5 și 6 decembrie 2011, CJI, în parteneriat cu Institutul Național al Justiției, a organizat atelierul de lucru cu genericul *Legea cu privire la libertatea de exprimare: aspecte juridice și de procedură*, la care au participat treizeci de judecători din 24 de raioane ale republicii.

Atelierul a avut drept scop interpretarea prevederilor Legii cu privire la libertatea de exprimare, precum și explicarea celor mai sensibile aspecte ale aplicării legislației în domeniu. Cu acest prilej, a fost editat și distribuit Comentariul Legii cu privire la

libertatea de exprimare, elaborat de experții naționali și expertizat de reprezentanții organizațiilor internaționale Civil Rights Defenders și Article 19.

Formatorii naționali, Anastasia Pascari, Vladislav Gribincea și Olivia Pîrțac, s-au referit în principal la aspectele generale, doctrinare și de procedură ale legii, dar și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO). Președintele Consiliului Director al Civil Rights Defenders, Percy Bratt, invitat special cu această ocazie, a prezentat experiența Suediei de aplicare a legislației privind libertatea de exprimare, dar și cazurile relevante soluționate de CtEDO.

La final, participanții au evaluat metoda de predare, durata și calitatea organizării atelierului, precum și cunoștințele acumulate pe parcurs. Potrivit opiniei judecătorilor, asemenea evenimente sunt binevenite și foarte utile, îndeosebi datorită faptului că sunt examinate cazuri reale, cu care aceștia s-au confruntat pe parcursul activității.

Departamentul Politici și Legislație privind Mass-media (DPLM)

Proiectul Reformarea legislației cu privire la reflectarea alegerilor de către mass-media

Finanțare: Ambasada Olandei în cadrul Programului MATRA

Perioada de monitorizare: septembrie 2011 – septembrie 2012

Scopul proiectului este de a contribui la democratizarea sistemului electoral din Republica Moldova, prin crearea unui cadru normativ mai clar, care să reglementeze comportamentul mijloacelor de informare în masă în reflectarea alegerilor.

În prima etapă a proiectului, un grup de experți va elabora un studiu care va evalua comportamentul mass-media din Republica Moldova în ultimele campanii electorale, va insera bunele practici din statele Uniunii Europene și va analiza oportunitățile de preluare și aplicare a acestora în Republica Moldova. În baza studiului, vor fi elaborate amendamente la Codul Electoral, în vederea completării acestuia cu prevederi clare referitoare la comportamentul mass-media în alegeri. Revizuirea Codului Electoral va permite eliminarea practicilor curente de elaborare, în fiecare ciclu electoral, a concepțiilor și regulamentelor CCA și CEC de reflectare a alegerilor.

Atât studiul, cât și propunerile de modificare a legislației vor fi discutate la două mese rotunde cu participarea reprezentanților autorităților de stat, a reprezentanților mass-media și altor actori interesați. Pentru promovarea proiectului de modificare a legislației și creșterea nivelului de informare a publicului-țintă, va fi organizată o campanie de *advocacy*, precum și două ateliere de lucru.

Studiul cu privire la conduita mass-mediei în campaniile electorale

Elaborarea studiului a fost determinată de legislația inconsistentă și imperfectă cu privire la conduita mass-mediei în campaniile electorale. Astfel, competențele Comisiei Electorale Centrale și cele ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului în procesul de reglementare a alegerilor se contrapun, iar la începutul fiecărui ciclu electoral, CEC elaborează un nou regulament, care este o reflecție a prevederilor Codului Electoral. În aceste condiții, prevederile Codului Electoral contravin prevederilor Codului Audiovizualului și este necesară operarea unor modificări în legislație. Pentru identificarea potențialelor soluții, doi experți naționali au fost selectați să elaboreze studiul *Reglementarea conduitei mass-mediei în campania electorală*. Obiectivele studiului constau în: 1) evaluarea comportamentului mass-mediei din Republica Moldova în ultimele campanii electorale, prin prisma cadrului normativ existent; 2) analiza bunelor practici ale statelor Uniunii Europene și a oportunităților de preluare și aplicare a acestora în Republica Moldova; 3) evaluarea bunelor practici și a practicilor negative (insuceselor) demonstrate de organizațiile mediatice pe parcursul campaniilor electorale din ultimii ani; 4) elaborarea concluziilor și recomandărilor de modificare a legislației electorale. La elaborarea studiului participă și un expert internațional de la Article 19 din Marea Britanie. Studiul va fi discutat și lansat în primul trimestru al anului 2012.

Ședințele Clubului de presă din Chișinău

Finanțare: *Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova în cadrul Instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului*

Perioada de implementare: *mai 2010 – mai 2012*

Clubul de presă din Chișinău a fost lansat de CJI și de Comitetul pentru Libertatea Presei (CLP) în toamna anului 1995. În cadrul acestor întâlniri informale, jurnaliștii au ocazia de a discuta cu personalități din diverse domenii de activitate pe marginea unor probleme actuale din societate.

În 2011, au fost organizate șase ședințe lunare ale Clubului de presă.

La ședința Clubului de Presă de pe data de 27 ianuarie 2011, s-a discutat despre Acordul privind liberalizarea regimului de vize cu UE. La ședință au participat: Daniela Morari (Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene), Stela Stângaci (Comisia Parlamentară pentru Politică Externă și Integrare Europeană), Dirk Lorenz (Delegația UE în Republica Moldova), Victor Chirilă (Asociația pentru Politică Externă), precum și jurnaliști de la Chișinău, Comrat și Tiraspol. Pe data de 25 martie 2011, o altă ședință a Clubului de Presă a avut loc în orașul Tiraspol, în cadrul acesteia s-a abordat subiectul solidarizării jurnaliștilor din regiunea transnistreană. La ședință au participat: Natalia Vorobiova (Uniunea Jurnaliștilor din regiunea transnistreană), Ludmila Covali (ziarul *Proșoiuzâie Vesti*, Tiraspol) și jurnaliști din Bender, Tiraspol, Râbnița și Dubăsari. Imparțialitatea, separarea faptelor de opinii, corectitudinea și pluralismul de opinii – aceste și alte principii ale eticii și deontologiei profesionale au constituit subiectul discuțiilor, în cadrul Clubului de Presă care a avut loc la Tighina, pe data de 27 mai 2011. La ședință au

participat experți CJI și jurnaliști începători – studenți și elevi ai claselor superioare de la diferite instituții de învățământ din Tiraspol și Tighina. În cadrul ședinței au fost prezentate câteva studii de caz, elaborate de CJI în cadrul Campaniei „Media Literacy”, prilejuită de *Zilele Libertății Presei*.

„Va avea sau nu Republica Moldova președinte?”, aceasta a fost întrebarea-cheie adresată de către jurnaliști reprezentanților Alianței pentru Integrare Europeană (AIE) în cadrul Clubului de Presă organizat pe data de 8 septembrie 2011, la Chișinău. La ședință au participat: Valeriu Streleț (fracțiunea parlamentară PLDM), Valeriu Munteanu (fracțiunea parlamentară PL), Dumitru Diacov (fracțiunea parlamentară PD), analistul politic Cornel Ciurea (expert IDIS Viitorul) și jurnaliști de la Chișinău și Bălți.

Despre criminalitate și corupție printre reprezentanții organelor de drept s-a discutat în cadrul Clubului de Presă organizat pe data de 6 octombrie 2011. La ședință au participat: Ion Bodrug (Ministerul Afacerilor Interne), Vitalie Verebceanu (Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției), Ion Guzun (Centrul de Resurse Juridice), Vasile Botnaru (Radio Europa Liberă) și reprezentanți ai mass-mediei de la Comrat, Bender și Chișinău.

Criza politică și necesitatea alegerii președintelui au fost subiectele discutate la Clubul de Presă organizat pe data de 24 noiembrie, în orașul Bălți. Jurnaliști și experți de la Chișinău și Bălți au discutat despre consecințele crizei politice asupra vieții cetățenilor, propunând și soluții pentru depășirea acesteia. La ședință au participat: Eugen Urușciuc (*Monitor Media*, Bălți), Denis Cenușă (observator politic) și Cornel Ciurea (expert, IDIS Viitorul).

Clubul anual de presă. Gala premiilor Zece jurnaliști ai anului

Finanțare: Misiunea OSCE în Moldova, BC „Moldova - Agroindbank”, ÎCS “RED UNION FENOSA” SA

Partener general al evenimentului: Compania Orange Moldova

Sponsor de aur al evenimentului: BC „Moldova - Agroindbank”

Sponsor de bronz: BC „Victoriabank”

Gala anuală de decernare a premiilor *Zece jurnaliști ai anului* (ediția a XVI-a) s-a desfășurat pe data de 15 decembrie 2011, în incinta Teatrului Național „Mihai Eminescu” din Chișinău.

În acest an, în premieră, laureații topului *Zece jurnaliști ai anului* au fost desemnați pe baza rezultatelor unui concurs de materiale jurnalistice (știri, reportaje, investigații, fotografiile relevante, analize, editoriale, comentarii, emisiuni radio sau TV), lansat de către CJI pe data de 10 octombrie 2011. Toate dosarele depuse au fost analizate de către un juriu¹ constituit din cinci membri, care au acordat puncte fiecărui participant înscris în concurs. Candidații care au acumulat cel mai mare punctaj au fost nominalizați pentru așa-numitul TOP-3 de câștigători la fiecare categorie, decizia finală de selectare a laureaților aparținând Senatului CJI².

Astfel, cei *Zece jurnaliști ai anului 2011* sunt:

1. **Natalia HADÂRCĂ**, ziarul *Adevărul Moldova*, categoria Reporterul/ reportera anului/presa scrisă;
2. **Ruslan MIHALEVSKI**, ziarul *SP*, Bălți, categoria Reporterul/ reportera anului/ presa scrisă locală;
3. **Dorina CHIRILOV**, Jurnal TV, categoria Reporterul/ reportera anului/ TV;
4. **Elena ROBU-POPA**, Moldova 1, categoria Realizator/ realizatoare talk show/ TV;
5. **Natalia DAVIDOVICI**, Publika TV, categoria Realizator/ realizatoare talk show/ TV;
6. **Valentina URSU**, Radio Europa Liberă, categoria Reporterul/ reportera anului/ radio;
7. **Vlad ȚURCANU**, Radio Chișinău, categoria Realizator/ realizatoare talk show/ radio;
8. **Cornel CIOBANU**, Agenția de presă AGERPRESS, categoria Reporterul/ reportera anului/ agenții de știri;
9. **Natalia VLASOVA**, Rețeaua AICI TV, categoria Reporterul/ reportera anului/ radio/ TV (local);
10. **Tudor IOVU**, ziarul *Adevărul Moldova*, categoria Fotoreporterul/ fotoreportera anului;

În cadrul galei, de asemenea, au fost acordate următoarele patru premii speciale:

Premiul de excelență: pentru longevitate jurnalistică - scriitorului și publicistului Valentin MÂNDĂCANU;

Speranța anului: Marina PRODIUS, Agenția de presă *Infotag* și revista *Bănci și finanțe*;

Evoluția anului: Kommersant.md;

Premiul special pentru investigația „Plahotniuc, omul cu două identități”: Alina ȚURCANU, ziarul *Adevărul Moldova*.

¹Componența juriului: **Oazu Nantoi**, director de programe la Institutul de Politici Publice, **Sorin Mereacre**, Președintele Fundației Est-Europene, **Ludmila Andronic**, președinta Consiliului de Presă, **Victor Moraru**, directorul Institutului de Integrare și Științe Politice al Academiei de Științe, și **Georgeta Stepanov**, conferențiar la Catedra de Jurnalism a Universității de Stat.

²Componența Senatului CJI: **Alexandru Canțir** (Comitetul pentru Libertatea Presei), **Petru Macovei** (Asociația Presei Independente), **Dmitri Kalak** (Ekonomiceskoe Obozrenie Logos Press), **Liliana Vițu-Eșanu** (Director, Departamentul Actualități, Compania Publică Teleradio-Moldova), **Vasile Spinei** (Centrul Acces-Info).

Centrul de resurse

Biblioteca și laboratorul internet

În cadrul Centrului de resurse al CJI a fost făcută abonarea la principalele publicații periodice din Republica Moldova (peste 50 la număr), de expresie română și rusă. Coordonatorul Centrului de resurse a actualizat în permanență pagina web a CJI, a expedi-

at abonaților, pe cale electronică și prin intermediul poștei, publicațiile CJI. De asemenea, a consultat vizitatorii bibliotecii CJI privitor la resursele disponibile (cărți, manuale, reviste), precum și la utilizarea internetului.

Priorități pentru anul 2012

În 2012, CJI va continua:

Să desfășoare:

- activități de instruire de scurtă durată pentru mass-media, conferințe, dezbateri, programe de consultanță etc.;
- programul postuniversitar Școala de Studii Avansate în Jurnalism;
- campania *Zilele Libertății Presei*;
- ședințele lunare ale Clubului de Presă din Chișinău;
- gala de decernare a premiilor *Zece jurnaliști ai anului*;
- stagii în cadrul redacțiilor mass-media naționale și regionale.

Să editeze:

- revista *Mass-media în Moldova* (în limbile română, rusă și engleză);
- buletinul legislativ media (în limbile română și rusă);
- raportul anual privind libertatea de

exprimare în Republica Moldova (în limbile română, rusă și engleză);

- portalul informațional *Media în Moldova*;
- publicația electronică *Moldova Media News* (editată lunar, în limba engleză).

Să monitorizeze:

- legislația și evoluțiile din domeniul legislației cu privire la libertatea de exprimare și informare și să participe la elaborarea propunerilor de perfecționare a legislației existente;
- cazurile de violare a libertății de exprimare și de informare.

Să ofere:

- acces (gratuit) la Centrul de resurse (biblioteca CJI și laboratorul internet);
- asistență juridică gratuită (inclusiv reprezentarea în instanță) în probleme ce țin de legislația privind mass-media, libertatea de exprimare și drepturile jurnaliștilor.

Afilieri internaționale

Din februarie 2000, CJI este membru al Rețelei de profesionalizare a mass-mediei din Europa de Sud-Est (*South East European Network for Professionalisation of the Media* – SEENPM), iar din iunie 2001 – membru al *International Freedom of Expression Exchange* (IFEX).

SEENPM

Centrul pentru Jurnalism Independent este singura organizație din Republica Moldova inclusă în Rețeaua de profesionalizare a mass-mediei din Europa de Sud-Est (*SEENPM*), care reunește 17 centre și organizații mediatică din 11 state. Înființată în februarie 2000, rețeaua oferă cursuri de pregătire pentru jurnaliști și pentru formatorii în domeniul mass-media. În 2002-2004, CJI a fost membru al Comitetului coordonator al *SEENPM*.

IFEX

În iunie 2001, CJI devine membru al *International Freedom of Expression Exchange* (*IFEX*), o rețea internațională ce întrunește peste 80 de organizații care au drept obiectiv prioritar monitorizarea situației privind libertatea exprimării. Cel mai cunoscut produs al rețelei este buletinul electronic *Action Alert*, alcătuit pe baza sesizărilor ce vizează încălcarea dreptului la libera exprimare în zonele reprezentate de organizațiile-membre. Buletinul este difuzat unui număr important de instituții și grupuri interesate din toată lumea. CJI a fost membru al Consiliului IFEX în perioada 2002 – 2005.

Adunarea fondatorilor CJI:

Angela Sîrbu
Corina Cepoi
Nicolae Negru
Alexandru Canțir

Senatul CJI:

Liliana Vițu-Eșanu, Moldova 1
Alexandru Canțir, IMEDIA
Dmitri Kalak, publicația *Ekonomiceskoe obozrenie*
Vasile Spinei, Centrul Acces-Info
Petru Macovei, Asociația Presei Independente

Echipa CJI

Nadine GOGU	director al CJI <i>e-mail: ngogu@ijc.md</i>
Corina CEPOI	director al Școlii de Studii Avansate în Jurnalism <i>e-mail: ccepoi@ijc.md</i>
Carolina BUDESCO / Denis CENUȘĂ	redactor Moldova Azi <i>e-mail: editor@ijc.md</i>
Doina Costin / Sergiu Rusanovschi	coordonator, departamentul juridic, <i>e-mail: mlu@ijc.md</i>
Cristina BOBÎRCA	coordonator de programe <i>e-mail: coordonator@ijc.md</i>
Ina GREJDEANU	coordonator de programe <i>e-mail: igrejdeanu@ijc.md</i>
Ludmila BOGHEANU	coordonator, Școala de Studii Avansate în Jurnalism <i>e-mail: lbogheanu@scoaladejurnalism.md</i>
Ion MAZUR	redactor cercetător <i>e-mail: monitorizare@ijc.md</i>
Angela MAXIMENCO	contabil-sef <i>e-mail: accountant@ijc.md</i>
Tamara CAMERZAN	contabil <i>e-mail: accountant@scoaladejurnalism.md</i>
Alexei RACU	coordonator resurse tehnice <i>e-mail: dbase@ijc.md</i>
Boris ȘOSEV	administrator, șofer
Lucas FARCY Susan COUGHTRIE Marion ROUSSEY Tim Schoot VITERKAMP	voluntari

Raport financiar

Proiecte	Sold din 2010	Primit	Cheltuit	Sold	Finanțatori
	\$	\$	\$	\$	
Departamentul Politici și Legislație media		10163	5195	4968	MLDI
Serviciul juridic in domeniul mass-media		29099	26176	2923	organizația Civil Rights Defenders
Reformarea legislației cu privire la reflectarea alegerilor de către mass media		40225	15342	24883	MATRA
Dezvoltarea capacităților mass media din Republica Moldova, inclusiv din UTA Găgăuzia		38935	38935		organizația Civil Rights Defenders
Minority Protection on the Road to Democratization		13443	11170	2273	Centrul European de Journalism
Reflectarea conflictului în mass-media (tabără de iarnă pentru tineri jurnaliști)		17272		17272	Ambasada Britanică la Chișinău
Reflectarea conflictului în mass-media		20918		20918	Ambasada Britanică la Chișinău
Fortificarea competențelor profesionale ale mass-media transnistrene de a mediatiza subiecte social-economice	3594	16100	17250	2444	Ambasada SUA în Moldova
Consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale Companiei Publice Teleradio-Moldova		6239	6239		Ambasada Finlandei la București
Consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale Companiei Publice Teleradio-Moldova	-1450	10000	8550		National Endowment for Democracy
Consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale Companiei Publice Teleradio-Moldova	7307	5513	12820		Fundația Est-Europeeană
Școala de Studii Avansate în Journalism	3641	20000	19573	4068	National Endowment for Democracy
Școala de Studii Avansate în Journalism		38308	42241	-3933	Press Now
Școala de Studii Avansate în Journalism		41600	41600		Ambasada Finlandei la București
Media Monitoring	-1599	1599			Ambasada SUA în Moldova
Indicele de viabilitate al mass-media	-2163	4391	4456	-2228	IREX (Consiliul pentru Cercetări și Schimburi Internaționale)
Programul Mass-media in Moldova	975	41971	42946		IREX (Consiliul pentru Cercetări și Schimburi Internaționale)

Raport financiar

Monitorizarea alegerilor în campania electorală 2010	-767	767	5500		Ambasada Britanică la Chișinău
Monitorizarea alegerilor în campania electorală 2010	-4741	4741	500		Consiliul European
Monitorizarea alegerilor în campania electorală 2011		11064	11064		Fundația Est-Europeană
Fortificarea capacităților mass-media de a reflecta subiectele de interes public	39540	85172	88159	36553	Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova în cadrul Instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.
Sprijin de urgență pentru echipa de investigație a Ziarului de Gardă		13000		13000	EC/Ziarul de Gardă
Consolidarea rolului presei independente în Republica Moldova	-1219	1219			PIPA/National Endowment for Democracy
Institutul independent de drept din Tiraspol		1000	1000		Institutul independent de drept din Tiraspol
Sponsorizare Clubul anual de presă și Gala premiilor "10 jurnaliști ai anului"		7410	6690	720	Orange Moldova SA, Moldova-Agroindbank SA, Misiunea OSCE în Moldova, Victoria-bank SA, RED Union Fenosa SA
Media Monitoring		31890	31890		Millenium Partners Consulting
Fond de rezervă	44650	8080	3314	49416	Fond CJI
Servicii Azi.md, alte servicii		5975	5975		Servicii Azi.md, alte servicii
Scoala de studii avansate în jurnalism					Servicii Școala
TOTAL	87768	526094	440585	173277	

Director executiv Nadine Gogu

Contabil-șef Angela Maximenco

Raportul privind activele, obligațiunile și soldurile fondurilor Centrului pentru Jurnalism Independent la data de 31 decembrie 2011 și 2010

	2011		2010	
	MDL	USD	MDL	USD
ACTIVE				
Active curente				
Mijloace bănești și echivalentele lor	1937658	165612	1066752	87439
Plăți în avans	256425	21917	272170	22309
	2194083	187528	1338922	109748
Active pe termen lung				
Active nemateriale	95602	8171	145324	11912
Mijloace fixe la valoarea de bilanț	915678	78263	878776	72031
	1011280	86434	1024100	83943
Total active	3205363	273962	2363022	193690
OBLIGAȚIUNI ȘI SOLDURI ALE FONDURILOR				
Obligațiuni curente				
Obligațiuni	217848	18619	37997	3115
	217848	18619	37997	3115
Soldul fondurilor	2987515	255343	2325025	190576
Total obligațiuni și solduri ale fondurilor	3205363	273962	2363022	193690

Calendarul activităților Centrului pentru Jurnalism Independent ianuarie – decembrie 2011

Ianuarie

- ❑ **Monitorizarea mass-media din Republica Moldova**, inclusiv regiunea transnistreană și UTA Găgăuzia. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Revista Presei**, elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Clubul de Presă din Chișinău**. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Program de instruire și consultanță pentru angajații TRM**. În cadrul proiectului „Consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale companiei publice Teleradio-Moldova”. *Finanțare: Ambasada Finlandei la București, NED (National Endowment for Democracy) și Fundația Est-Europeană.*
- ❑ **Program de stagii pentru jurnaliștii din regiunea transnistreană**. În cadrul proiectului „Fortificarea competențelor profesionale ale mass-media transnistrene de a mediatiza subiecte social-economice”. *Finanțare: Ambasada SUA în Republica Moldova.*
- ❑ Lansarea raportului anual privind libertatea de exprimare în R. Moldova (pentru anul 2010). *Finanțare: Civil Rights Defenders (Suedia).*
- ❑ **Distribuirea revistei „Mass-media în Republica Moldova”**, ediția din decembrie 2010. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului. Versiunea electronică a revistei poate fi găsită la adresa: http://ijc.md/bulmm/2010decembrie/bmm_dec_2010_ro.pdf*

Februarie

- ❑ **Monitorizarea mass-media din Republica Moldova**, inclusiv regiunea transnistreană și UTA Găgăuzia. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Program de instruire pentru echipele de producție ale rețelei AICI TV**. În cadrul proiectului „Programul Mass-media în Moldova”, implementat de IREX – Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Producerea materialelor comune de către echipe mixte de jurnaliști**. În cadrul proiectului „Programul Mass-media în Moldova”, implementat de IREX – Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Program de instruire pentru angajații TRM**. În cadrul proiectului „Consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale companiei publice Teleradio-Moldova”. *Finanțare: Ambasada Finlandei la București, NED (National Endowment for Democracy) și Fundația Est-Europeană.*
- ❑ **Program de instruire pentru jurnaliști din toate regiunile țării**. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Program de stagii pentru jurnaliștii din regiunea transnistreană**. În cadrul proiectului „Fortificarea competențelor profesionale ale mass-media transnistrene de a mediatiza subiecte social-economice”. *Finanțare: Ambasada SUA în Republica Moldova.*
- ❑ **Lansarea raportului anual privind libertatea de exprimare în R. Moldova** (pentru anul 2010, în limbile rusă și engleză). *Finanțare: Civil Rights Defenders (Suedia).*
- ❑ **Revista Presei**, elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei. *Finan-*

Calendarul activităților Centrului pentru Jurnalism Independent ianuarie – decembrie 2010

țare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Martie

- ❑ **Producerea materialelor comune de către echipe mixte de jurnaliști.** În cadrul proiectului „Programul Mass-media în Moldova”, implementat de IREX – Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Program de consultanță pentru echipele de producție ale rețelei AICI TV.** În cadrul proiectului „Programul Mass-media în Moldova”, implementat de IREX – Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Clubul de Presă din Chișinău.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Program de instruire pentru jurnaliști din toate regiunile țării.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Scrierea materialelor comune.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Lansarea primului studiu național de audiență.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Buletin legislativ media (ianuarie- februarie).** *Finanțare: Civil Rights Defenders (Suedia)*
- ❑ **Lansarea campaniei de admitere la Școala de Studii Avansate în Jurnalism, anul de Studii 2011-2012.** *Finanțare: Organizația Press Now, Olanda, National Endowment for Democracy (NED), Ambasada Finlandei la București (Detalii despre proiect găsiți la: www.scoaladejurnalism.md).*

lism.md).

- ❑ **Revista Presei,** elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID)*

Aprilie

- ❑ **Monitorizarea mass-media din Republica Moldova,** inclusiv regiunea transnistreană și UTA Găgăuzia. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Program de instruire pentru jurnaliștii din Transnistria.** În cadrul proiectului Programul Mass media în Moldova, implementat de IREX – Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Program de instruire pentru trainerii.** În cadrul proiectului „Consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale companiei publice Teleradio-Moldova”. *Finanțare: Ambasada Finlandei la București, NED (National Endowment for Democracy) și Fundația Est-Europeană.*
- ❑ **Scrierea materialelor comune.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Campania de admitere la Școala de Studii Avansate în Jurnalism, anul de studii 2011-2012.** *Finanțare: Organizația Press Now, Olanda, National Endowment for Democracy (NED), Ambasada Finlandei la București (Detalii despre proiect găsiți la: www.scoaladejurnalism.md).*
- ❑ **Caravana Admiterii la Școala de Studii Avansate în Jurnalism.**
- ❑ **Revista Presei,** elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*

Calendarul activităților Centrului pentru Jurnalism Independent ianuarie – decembrie 2010

Mai

- ❑ **Monitorizarea mass-media din Republica Moldova**, inclusiv regiunea transnistreană și UTA Găgăuzia. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Program de instruire pentru echipele de producție ale rețelei AICI TV.** În cadrul proiectului „Programul Mass-media în Moldova”, implementat de IREX – Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Clubul de Presă din Chișinău.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Implementarea programului de mentorat care prevede instruire și consultanță pentru cinci instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Program de stagii pentru jurnaliștii din regiunea transnistreană.** În cadrul proiectului „Programul Mass-media în Moldova”, implementat de IREX – Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Buletin legislativ media** (martie - aprilie). *Finanțare: Civil Rights Defenders (Suedia)*
- ❑ **Prezentarea publică a lucrărilor de absolvire ale studenților Școlii de Studii Avansate în Jurnalism, promoția V.**
- ❑ **Revista Presei**, elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*

Iunie

- ❑ **Monitorizarea mass-media din Republica Moldova**, inclusiv regiunea transnistreană și

UTA Găgăuzia. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*

- ❑ **Implementarea programului de mentorat care prevede instruire și consultanță pentru cinci instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Editarea revistei „Mass-media în Republica Moldova”,** ediția din decembrie, 2010. În Cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Program de stagii pentru jurnaliștii din regiunea transnistreană.** În cadrul proiectului „Programul Mass-media în Moldova”, implementat de IREX – Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Revista Presei**, elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Implementarea programului de asistență, care prevede crearea a trei pagini web pentru trei instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*

Iulie

- ❑ **Monitorizarea mass-media din Republica Moldova**, inclusiv regiunea transnistreană și UTA Găgăuzia. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în*

Calendarul activităților Centrului pentru Jurnalism Independent ianuarie – decembrie 2010

cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.

- ❑ **Distribuirea revistei „Mass-media în Republica Moldova”,** ediția din iunie, 2011. În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Implementarea programului de mentorat care prevede instruire și consultanță pentru cinci instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Clubul de Presă din Chișinău.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Scrierea materialelor comune.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Atelierul „Curtea Penală Internațională și importanța acesteia pentru Republica Moldova”.** În cadrul proiectului „Drepturile omului – jurnaliștii pentru un public informat” implementat de Amnesty International Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Fundația Est-Europeană, din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei /DANIDA, Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Black Sea Trust for Regional Cooperation.*
- ❑ **Implementarea programului de asistență,** care prevede crearea a trei pagini web pentru trei instituții media din UTA-Găgăuzia. În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare:*

„Civil Rights Defenders”(Suedia).

- ❑ **Buletin legislativ media (mai- iunie).** *Finanțare: Civil Rights Defenders (Suedia).*

August

- ❑ **Implementarea programului de mentorat care prevede instruire și consultanță pentru cinci instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Implementarea programului de asistență, care prevede crearea a trei pagini web pentru trei instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*

Septembrie

- ❑ **Începutul anului de studii în cadrul Școlii de Studii Avansate în Jurnalism.** *Finanțare: National Endowment for Democracy(NED), Ambasada Finlandei la București, Ambasada Statelor Unite în Moldova și organizația Free Press Unlimited. Detalii la:www.scoaladejurnalism.md*
- ❑ **Tabăra de vară pentru absolvenți (9-11 septembrie)** în cadrul proiectului „Human Rights—Media empowering the public” finanțat de Amnesty International Moldova
- ❑ **Clubul de Presă din Chișinău.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Atelier tematic** organizat în cadrul proiectului „Drepturile omului – jurnaliștii pentru un public informat” implementat de Amnesty International Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Fundația Est-Europeană, din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvol-*

Calendarul activităților Centrului pentru Jurnalism Independent ianuarie – decembrie 2010

tare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei / DANIDA, Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Black Sea Trust for Regional Cooperation.

- ❑ **Monitorizarea mass-media din Republica Moldova, inclusiv regiunea transnistreană și UTA Găgăuzia.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Implementarea programului de mentorat care prevede instruire și consultanță pentru cinci instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Implementarea programului de asistență, care prevede crearea a trei pagini web pentru trei instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Revista Presei, elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei.** *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*

Octombrie

- ❑ **Program de instruire pentru jurnaliști.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Atelier tematic** organizat în cadrul proiectului „Drepturile omului – jurnaliștii pentru un public informat” implementat de Amnesty International Moldova în parteneriat cu CJI. *Finanțare: Fundația Est-Europeană, din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei /*

DANIDA, Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Black Sea Trust for Regional Cooperation.

- ❑ **Monitorizarea mass-media din Republica Moldova, inclusiv regiunea transnistreană și UTA Găgăuzia.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Implementarea programului de mentorat care prevede instruire și consultanță pentru cinci instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Revista Presei, elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei.** *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Implementarea programului de asistență, care prevede crearea a trei pagini web pentru trei instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*

Noiembrie

- ❑ **Clubul de Presă din Chișinău.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Lansarea celui de-al doilea studiu național de audiență.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesionale și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Monitorizarea mass-media din Republica Moldova, inclusiv regiunea transnistreană și UTA Găgăuzia.** În cadrul proiectului „For-

Calendarul activităților Centrului pentru Jurnalism Independent ianuarie – decembrie 2010

tificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*

- ❑ **Revista Presei**, elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*
- ❑ **Implementarea programului de asistență, care prevede crearea a trei pagini web pentru trei instituții media din UTA-Găgăuzia.** În cadrul proiectului “Perspectivele creării mass-media profesioniste și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*

Decembrie

- ❑ **Editarea revistei „Mass-media în Republica Moldova”, ediția din decembrie, 2011.** În cadrul proiectului „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Clubul anual de presă.** Gala de decernare a premiilor „10 jurnaliști ai anului”. *Finanțare: Misiunea OSCE în Moldova, BC „Moldova - Agroindbank”, Î.C.S. “RED UNION FENOSA” S.A. Partener general al evenimentului: Compania Orange Moldova. Sponsor de aur al evenimentului: BC „Moldova - Agroindbank”. Sponsor de bronz: BC „Victoriabank”*
- ❑ **Revista Presei**, elaborată zilnic, în parteneriat cu Comitetul pentru Libertatea Presei. *Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*

Activități permanente de durată

- ❑ **Școala de Studii Avansate în Jurnalism.**

Proiect inițiat în parteneriat cu Școala de Jurnalism a Universității Missouri și Centrul Internațional de Formare Profesională a Jurnaliștilor din Paris (CFPJ). Finanțare: National Endowment for Democracy(NED), Ambasada Finlandei la București, Ambasada Statelor Unite în Moldova și organizația Free Press Unlimited. Detalii la:www.scoaladejurnalism.md

- ❑ **Proiectul** „Fortificarea capacității mass-media de a reflecta subiectele de interes public”. *Finanțare: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în cadrul instrumentului European pentru Democrație și Drepturile Omului.*
- ❑ **Proiectul** “Perspectivele creării mass-media profesioniste și rentabile în Republica Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia”. *Finanțare: „Civil Rights Defenders”(Suedia).*
- ❑ **Asistență juridică gratuită** (inclusiv reprezentarea în instanță) în probleme ce țin de libertatea exprimării și drepturile jurnaliștilor. *Finanțare: Media Legal Defence Initiative*
- ❑ **Portalul informațional “Moldova Azi”** (www.azi.md). *Finanțare: Fundația The Black Sea Trust for Regional Cooperation.*

Acces la biblioteca și laboratorul Internet din cadrul CJJ. Program: luni-vineri 10.00-18.00, pauza de prânz: 12.00-14.00.

**Calendarul activităților Centrului pentru Jurnalism Independent
ianuarie – decembrie 2010**